

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

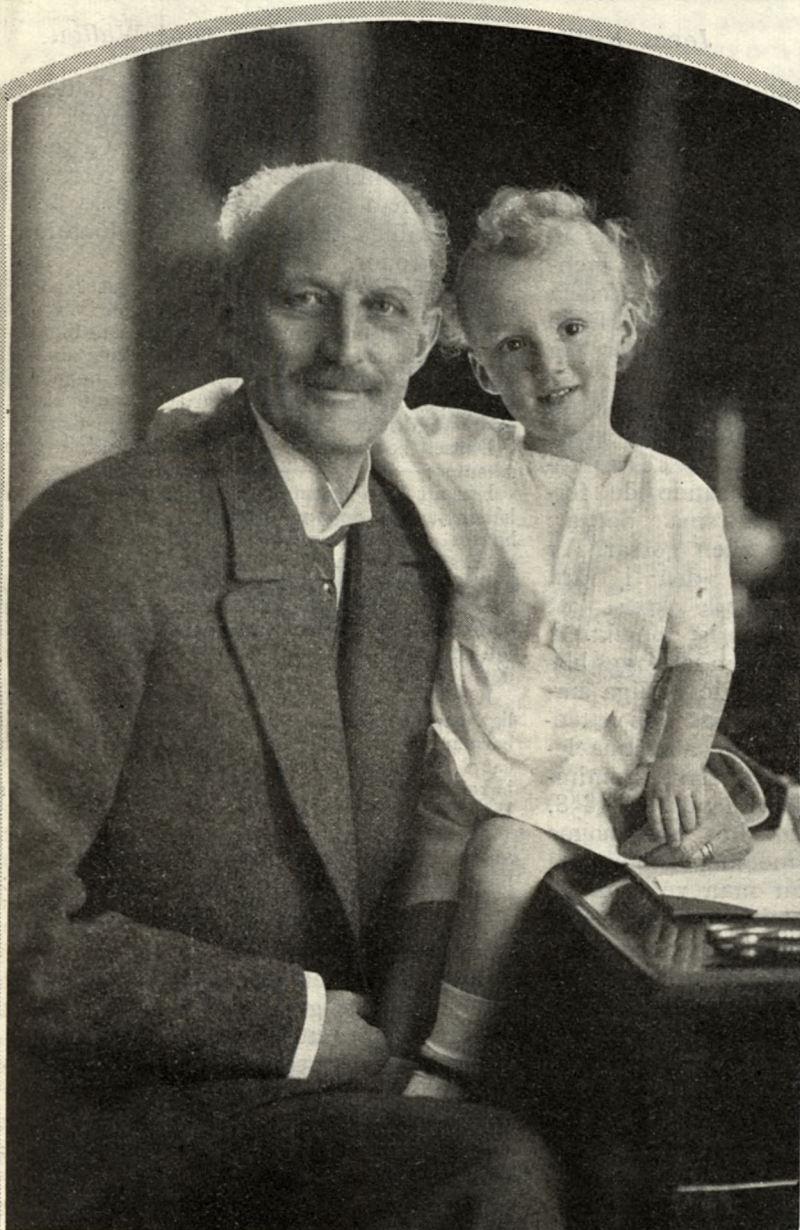
HÖGMAN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AV
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 21 MAJ 1922.

HUVUDREDAKTÖR:
ERNST HÖGMAN.

ANDRE REDAKTÖR:
EBBA THEORIN.

Morfar och dotterson:
Prins Carl och prinsparet Axels
av Danmark älske son.
Till höger prinsessan Axel av
Danmark med sin yngste.

Jæger foto.

TRE GENERA- TIONER

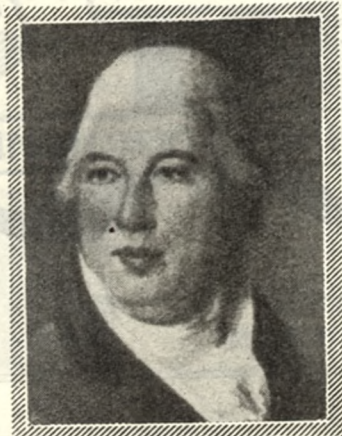

EN FLICKPENSION I STOCKHOLM

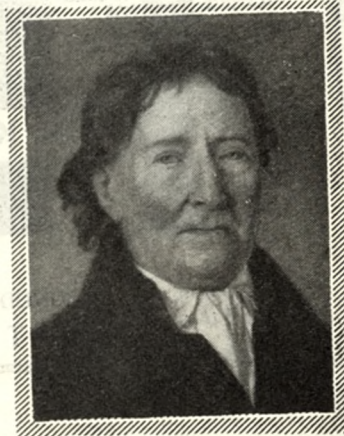
FÖR FEMTIO ÅR SEDAN. FÖR IDUN AV GURLI LINDER

Anders Fryxell.

Carl Adolph Grevesmühl.

Jonas Kjellberg.

Johan Olof Wallin.

(Forts.)

II. NAGRA FLICKSKOLOR UNDER FÖRRA HÄLFTEN AV 1800-TALET.

FÖRMODLIGEN VAR DET MODERN och »Mamma Öberg» som gävo Fredrique Unge den första undervisningen. Sedermera skickades hon till Stockholm, antagligen vid ganska tidiga år. Hon inskrevs i den år 1831, efter i flera avseenden för dåtiden frisinnade idéer upprättade och därför mycket omdebatterade Wallinska skolan.

Som dessa minnesbilder ha en flickskola till upphov och föremål kan det ju vara på sin plats att här förtälja ett och annat ur krönikan för ungefär 100 år sedan om den högre flickskolan. Denna är en jämförelsevis sen kulturprodukt. Från sista hälften av 1700-talet finnes t. ex. en skrift, uppsatt av en Fru D*. Den heter »Det Olyckliga svenska Fruentimrets Böneskrift til allmänheten». I denna klagas: Den för-sigtiga Trädgårds-mästaren vårdar aldrig de späda Plantorna... men vi växa nu så tilsjändes upp, som et ogräs... Hvar-före skal Wisdomsmjölken just ryckas undan våra munnar? Det ser ut, som borde vi twingas, att fylla vår toma själ med lappri... Billigheten tyckes fordra, at... vi uti skickeliga Lärohus ifrån späda åren undfå de Wetenskaper, som kunde gagna oss och hela landet». Stundom kunde väl en läsbegåvad flicka lista sig till lov att er-hålla en del kunskaper av sina bröders in-formator. Så var t. ex. förhållandet med Hedvig Charlotta Nordenflycht, som på det sättet kom åt att studera både tyska och latin. Riktiga skolor funnos emellertid ej för flickorna, och i regeln uppfostrades de i hemmet till husliga färdigheter, franska-lande och pianospel.

Småningom uppstodo dock för de övre samhällslagrens döttrar »pensionsanstalter». Dessa besöktes av både hel- och halvpensionärer. Dyliga skolor voro, jämte den vanliga guvernantsundervisningen, det normala under 1800-talets hela förra hälft. Det fanns många sorters pensioner; somliga av dem förde en högst eländig tillvaro och hade intet annat existensberättigande än att en stackars mamsell behövde försörja sig. Äm-nena voro i regeln läsning, skrivning, räk-nung, katekes och franska samt handarbete. Det lilla som erfordrades meddelades av en enda lärarinna, med alla eleverna sittande

i ett rum kring samma bord. Men man be-gärde ej mera. Flickorna ansågos färdigbil-dade vid tretton- fjortonårs åldern och gifte sig ofta redan vid sexton.

Av helt annan kvalitet voro emellertid två mycket uppskattade flickpensioner, som med all rätt inta en hedersplats i den sven-ska flickskolans historia, nämligen Cecilia Fryxells samt systrarna Emelie och Hilma Zanders. Men till dessa återkommer jag längre fram i annat sammanhang.

En av de äldsta svenska flickskolorna var evangeliska brödräfsamlingens skola i Göteborg, den s. k. Societetssko-lan, grundad 1787. Dit sände de för-näma göteborgsfamiljerna sina döttrar. Småningom undervisades även gossar. Av programmet inhämtas, att »den i våra skolor eljest så försummade konst att vid innanläsning giva behörig tonvikt åt orden och uttryck åt meningen iakttagas här med noggrannhet». Utom i de vanliga äm-nena skulle gossarna undervisas i »de veten-skaper som äro nödigast för allmänna le-vern, och flickorna i alla slags fruntim-mersslöjder». Denna skola levde till 1858.

I ett protokoll, hållet hos Stockholms Lofl. Borgerskaps Bemedlingscommission den 9:de Dec. 1806, får man veta, att en ridderlig donator inkommit med erbjudande att på egen bekostnad grunda en söndags-aftonskola för unga flickor. Ve-derbörande säger sig ha svårt att finna »ett ställe och rum högtidligt nog för den akt-ning man är det vackra Könet skyldig, och lämpligt för den goda saken» och an-håller därför att få låna lokal i det nya börshuset. Han motiverar sin avsikt med skolan sålunda:

»Okunnighetens första följder, lättsinnighet, fä-fänga och sysslolshet har merendels förorsakat, att mången skön och väl bildad flicka får gå hela sin lifstid oförsörjd» (samt råkar in på dåliga vägar)... »hvilket är en af de rätta orsaker, warföre Karl-ar af dygd, ära, redlighet och sjelfbestånd välja Ung-karls-lefnaden, ehuru onaturlig, omedborgerlig» (ut-märkt ord!) »och beröfwad det bästa af lifwet — — och föreslår stiftaren häraf, sjelf Ungkarl, att i synnerhet dess olyckliga likar eller Ordensbrö-drer måtte taga sig häraf anledning att understödja, befrämja och utwidga denna Schola-inrättning.»

En annan friskola i Stockholm, vilken ännu äger bestånd, var den år 1812 stiftade Grevesmühlska skolan, »en fri läro- och arbetsinrättning inom Jakobs och Jo-hannes församling». Jag nämner den här för att berätta om en donation, som stiftaren skänkte till en fond för ett ganska originellt

ändamål. Skolans begynnelseår hade näm-ligen av några dess vänner pengar insam-lats till en julfest för barnen. Grosshand-lar Grevesmühl blev så förtjust över denna fest, att han beslöt säkerställa dess bestånd för evärdliga tider genom en donation på 3,000 kronor. Han skriver:

»Jag anhåller at Tjugodags julecalaset alltid må bliva lika med det kostnadsförslag som var antaget till balen Tjugodag Knut år 1826; at samtliga barnen 75 å 100 stycken uti öfre classen skola undfågnas klockan 3 på eftermiddagen med 2:ne koppar caffè och 2:ne sockerskorpor hvardera samt klart och godt svagdricka så mycket som de vilja dricka;

Dansen begynner kl. 5 med god musik av 4 mu-sikanter;

För att göra dagen ännu mera glädjefull, så an-håller jag, at de 3:ne flickor, hvilka för året fått högsta premierna för flit och skicklighet skola hedras med en vacker blomsterkrans på hufvudet, hvilka kransar tillsammans kunna kosta 3 å 4 Rdr Banco och hvilka flickorna få behålla till en ämin-nelse. Läromästarinna anmodas vid dansens bör-jan att påsätta kransarna och begynnes dansen af dessa flickor;

Klockan precis 8 blifver aftonspisning, då samt-liga barnen under musik vandra ner till borden och barnen fågnas med god oxstek, risgrynsgröt med canel och socker, 2:ne stycken god och stor smör-bakelse med sylt uti, 1 hveteulle samt 1 glas sött Piccardonvin;

Då barnen hafva slutat at äta, vandra de under musik till dansrummet och få åter begynna dansen men slutar den kl. 10 eller sist 1/2 11 om aftonen;

Den läromästarinna som det året hafvit besvär med matlagningen och bestyret med calaset lemnas till douceur 5 Rdr Rgs.»

Man förstår att den gamle barnavännen själv hade ett gott mathjärta och att han riktigt njöt av att detaljerat räkna upp de läckerheter barnen skulle undfågnas med.

Den Grevesmühlska skolan uppe på Malmkillnadsgatan lever som sagt ännu i dag. Men hur är det männe med »Tjugo-dags julecalaset» i den ursprungliga fest-liga formen, med blomsterkransarna, svag-druckat och piccardonvinet?

Det voro frestande att ägna större upp-märksamhet också åt en år 1813 stiftad flickskola i Askersund och dess i många avseenden originella program. Men jag får inskränka mig till ett par utdrag.

»I alla dessa ämnen (de vanliga skolämnena) bör undervisningen meddelas af gosskolans lärare, eller om deras tid är för mycket upptagen, af någon annan, men aldrig af något fruntimmer — Förän modersmålet är känt till sina grunder, är det en onödig om icke skadlig lyx att lära sig franska. Ett ungt fruntimmer av medelståndet, som alldeles icke behöfver visa sig i de högre kretsarna har nog om det kan läsa en fransk bok och uttala och skriva rätt ett franskt ord. Allt derutöfver är grannlåt, som aldrig bör vara målet för en förnuftig upp-fostran. Af denna orsak behöfs det icke heller, att gouvernanten (= föreständarinna) kan tala fran-

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: kl. 10—4. Expeditionen: kl. 9—5.
Riks 16 46. Allm. 98 03. Riks 1646. Allm. 61 47.
Red. Högman: kl. 11—1. Annonsskont.: kl. 9—5.
Riks 86 60. Allm. 402. Riks 1646. Allm. 61 47.

Iduns prenumerationspris 1922:

Idun A, vanl. uppl. med julnummer:	Idun B, praktuppl. med julnummer:
Helt år Kr. 15:—	Helt år Kr. 19:50
Halvt år " 8:—	Halvt år " 10:—
Kvartal " 4:25	Kvartal " 5:25
Månad " 1:50	Månad " 2:—

Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel apalt:

35 öre efter text. 40	Utländska annonser:
öre å textstida. Bestämd	45 öre efter text., 50 öre
pl. 20 % förh. Led. pl. 45	öre å textstida, 20 % förh.
o. Plattsökande 25 öre.	för särsk. begärd plats.

"VINSTEN FÖR MIG, FÖRLUSTEN DELA VI"

NÅGRA ORD MED ANLEDNING AV BANKKRASCHERNA.

EN DAG STOD DET INTE I TIDNINGEN under rubriken »Anhållen för förskingring» den vanliga notisen om någon förolyckad kontorist eller bankkassör. Men i stället stod det under rubriken »Bankdirektör som drar sig tillbaka» ett porträtt och många vackra ord. Det finns så olika rubriker för olika slags folk. Och en dag stod det i tidningen — ja, inte den understuckna historien om en arm förskingrars familjs undergång, men den klara redogörelsen för tusentals hederliga, sparsamma människors ruin.

För många familjer, många ensamma åldrande representerade de aktier de ägde i en i dagarna för sina miljonförluster och ansvarslösa skötsel omdebatterad storbänk, hela den sparade penningen, räntan på ett livs möda, den strävsamt förtjänta ålderspensionen. Och varför har nu denna deras sparpennning till alla största delen försvunnit? Icke endast emedan en bankledning av brist på förutseende eller av otur kommit att göra ofördelaktiga penningplaceringar. Utan i väsentlig mån också därför att man inom ledningen lånat av dessa fonder, som representerade andra sparade pengar, i hopp att genom spekulationer bereda sig själv vinst — endast sig själv, vinsterna förbehölls ju de spekulerande ensamma, medan förlustrisken lades på banken.

Det har nog stundom nyligen ute på den stora världsarenan efter samma principer spelats större och hemskare spel. När det gäller krig eller fred, är det dock de många många små, som bestå insatsen. Och ve de ledande, som låt vara omedvetet handla efter den principen: vinsten åt oss ensamma, blir det förlust, få vi alla bära den. Napoleon-moralen håller lyckligtvis icke länge nu för tiden, varken i politik eller finanser.

Finns det nu för tiden å ena sidan många i ledande ställning som icke ha tillräckligt känt sitt ansvar vid förvaltningen av vad som i själva verket är andras pengar, så finns det å andra sidan också de, som visa sin brist på ansvarskänsla genom att lägga armarna i kors och pocka på att andra skola sörja för dem. Båda kategorierna handla kanske efter de dunkla läror — eller skall man hellre säga drifter? — som världskriget närt och som gå ut på: maktens rätt, vapnens rätt, rovets rätt. Men vill man se i ljus, vågar man väl tro, att vi efter alla moraliska och ekonomiska fallissemang snart åter skola vara inne i en tid, då var och en har ansvaret för sig och vill arbeta för sig.

Vi ha haft många tråkiga historier i Sverige på senaste tiden. En av dem var det slöseri med statens medel, som drogs fram av statsrevisorerna. Och där rörde

det sig ändå i många fall bara om någon enfaldig liten tjänsteman, som med ett småslut leende stack en tia, han lurat staten på, i bakfickan. I sin futtiga snikhet hade han i alla fall den ursäkten, att för hans oklara medvetande var »staten» något »personligt, väldigt. Men i bankaffärer har det måst stå klart för envar, att de penningar man haft i sin hand, representerat en hel skara medmänniskors arbete, välbild och lycka.

På sätt och vis få vi för resten alla en liten smula känning av bankkrascher. Staten bjuder lån och garantier, och statens utgifter beröra ju också de enskilda. Aktieägarna i de ruinerade bankerna få resignera för att icke göra ont värre, och vi måste alla som sagt för det helas bästas skull finna oss i att få en liten känning av förlusterna. Vi som arbeta få allt hålla oss vackert solidariska vi. De osolidariska, det är de som, evad det gäller samhällsliv eller affärer, handla efter principen: vinsten åt mig ensam, blir det förlust, få vi alla bära den. De osolidariska, det är kupernas, jobberiets, gulascheriets män. Låt oss komma ihåg det. Vi arbetande i detta land bilda på sätt och vis alla ett slags aktie- eller andelsbolag. Låt oss då också göra som man vid behov gör på verkliga bolagsstämmor: låt oss vägra ansvarsfrihet åt de osolidariska!

ska, utan endast läsa detta språk. Hon behöver icke undervisa deri, utan endast hjälpa sina elever om de påkalla hennes hjälp; men den rätta undervisningen tillhör en karl!... Hon bör förekomma all läsning af romaner, icke genom stränga förbud, utan genom ingivandet af smak för nyttigare lektüre, moraliska skrifter, likasom bättre poetiska skrifter. De flesta kärleks- och sällskapsvisor hysa ett hemligt gift och böra därför aldrig höras, ännu mindre läras och sjungas af unga flickor — — — Pastor slutar examen med en uppmaning till husliga dygder."

En flickskola, som ännu i vår tid hör till landets främsta, Kjellbergsskolan i Göteborg, stiftades år 1826 — men började verksamheten först 1835 — av grosshandlaren Jonas Kjellberg. Han donerade 33,333 och 1/3 Riksdaler Banco, »till avhjälpande av en länge förd skälig klagan, att icke för Flickan, såsom för Gossen givits någon publik och beständig uppfostrings- och bildningsanstalt.» Jonas Kjellberg ville genom detta Fruntimmersseminarium, för »detta i så måtto vanvårdade Kön», som han kallar det, hugfästa minnet av sin »oförgätliga Hustrus, Maria Elisabeth Flygares bepröfvade dygd, oskrymtade character och saliga ändalyckt.»

Flickan skall, säger donator, först och främst beredas till en kunnig, sedig och väl utbildad samhälls-människa, god maka och from husmoder. Viktigast av allt vore en sann kristendom och en levande gudsfuktan.

"Att härpå väcka en liflig omtanke med öfvertygelse att den smak kärilet får behåller det, är nödigt, att ofta ömt och kärleksrikt återkalla i Myndlingarnas minne hvad Frälsaren såsom en bekräftande sanning betygat i Matth. 7:13, 14... Flickor alltså, som i denna uppfostringsanstalt antagas, må under Lärotiden icke tillåtas gå i dansskolor, frekventera Baler och Comedier, sådana nöjen och tidsfördrif, hvilka ovedersägligen göra hagen olustig och lynnet oskickligt för den intellectuella ådlare bildningen. Om sådant tillåtes, har det otvifvelaktigt, hvad ock erfarenheten lärt, ett menligt inflytande på de öfrige Eleverne, hvarföre detta

vilkor före antagningen föreläggas barnens Föräldrar.

En blifvande Direction har noga att tillse, att inga andra antagas till Lectiser och undervisarskor, än de, som själfva njutit en värdad uppfostran och veta värdera den."

Och så kommer denna anmärkningsvärda passus:

"I början möta väl svårigheter, men detta torde öfvervinnas, om lärde män mot betingat arfvode engageras att emellertid instruera skickelige sjetter, tills de förmå bestrida hvad man ernar anförtrö dem.

Från ett så beskaffadt Läroverk vågar man hoppas, att med tiden skola kunna utgå de, som, så egenskapade, finna employ, såsom dygde och Christelige Gouvernanter, eller så kallade Fran-

syskor, i Herrskapshus annorstädes i riket. Mätte allt lända till Guds, vår Frälsares och Saliggörares ära och välbehag!

Ehuru senare påtänkt kom Wallinska skolan i Stockholm att börja sin verksamhet fyra år tidigare. Initiativtagare var biskopen Johan Olof Wallin, som för förverkligandet av sin tanke vände sig till den frejdade Anders Fryxell, då rektor vid Maria Trivialskola. Som skolans syfte angavs att verka för hjärtats och förståndets gemensamma odling, av vilka ju hjärtats bör sättas i främsta rummet, men även förståndets komma till sin rätt, varför åt kvinnan bör givas ett vida större mått av kunskaper än hittills.

"Utom detta kan hon ej stå till sin man i det förhållande som sig bör; ej heller med värdighet intaga den upphöjda plats henne i samhället blifvit inrymd. Derför vill skolan se till, att de ämnen, hvilka inom densamma läras, blifva utaf eleven regelbundet inhämtade efter ett vetenskapligt system."

Att man var rädd för en klandrande allmän opinion framgår av tillägget:

Mätte ingen misstycka dessa ord därhän, att Skolan ämnar bilda lärda fruntimmer! Ingalunda!... Den som på fyra år skall inhämta femton kunskapsarter, hinner ej mer än elementerna i hvarje. Må då ingen befara lärdom. Den är omöjlig att der erhålla, samt strider dessutom mot kvinnans naturliga kallelse. Det vetenskapliga lifvet bör lika litet locka henne som statslifvet. Barn, make och tjenare utgöra den stat, hon helst vårdar. Gudsfruktan och sedlighet heta hennes käraste vetenskaper."

Skolans förste rektor blev Anders Fryxell.

Just i dessa dagar ha vi som bekant fått ett digert kommittébetänkande, avsett att från grunden omlägga vårt svenska undervisningsväsende, och som bl. a. skjuter grundskott i vår högre flickskola. Det kan ju då ha sitt särskilda intresse att erfar något av tänkesätt och åskådningar från den tid »när den började».

(Forts.)

Anna Jörgensen.

DEN ENDA KVINNAN BLAND BYGGNADSSTÄMMANS i Stockholm 300 och byggmästarekursernas 150 deltagare var bostadsinspektrisen i Malmö fröken Anna Jörgensen. Frk. J. var statsstipendiat.

Fröken Jörgensen var, ytttrade hon, mycket belåten med att ha kommit med på de utmärkt arrangerade och ledda kurserna. Vad Bygge och Boställningen angår, skulle hon bara önska, att den bleve ambulerande, så att fler än Stockholmsbor finge se den.

H. E. EKSTRÖMS JÄSTMJÖL

Idun

EN KURS I BARNAVÅRD

FÖR IDUN AV DR ARTHUR FÜRSTENBERG

(Forts. fr. n:r 18.)

OM DET ICKE VORE FÖRENAT med rätt så stora svårigheter att noga mäta småbarns längd, särskilt nyföddas, borde det vara lämpligare att taga längden som utgångspunkt vid bedömning av utvecklingen, ty längden påverkas ej såsom vikten av under spädbarnsåldern förekommande sjukdomar och näringsrubbningsar. Nu gör man icke detta, varför det kan vara nog att här endast påpeka, att nyfödda, fullgångna barn i allmänhet äro mellan 50 och 51 cm. långa och vid 1 års ålder hunnit till 70 cm.

Vad barnens huvud angår, så är detta vid födelsen tämligen litet eller 34—35 cm. i omkrets, under det att det vid 1 års ålder nått 44—46 cm.

Hos den nyfödde äro hjässbenen icke slutna utan lämna liksom en lucka mitt på hjässan, vilken lucka kallas fontanell och först sluter sig så småningom. Hos det fullt friska barnet är fontanellen slutna vid 14—16 månaders ålder. Barn, behäftade med den s. k. engelska sjukan, som jag längre fram skall behandla, få sin fontanell slutna först långt senare, under det att barn, som lida av kroniska sjukdomar i hjärnan, mången gång aldrig få den slutna.

Om jag nu går över till barnens andliga utveckling och särskilt till barnens sätt att lära sig tala, påminner jag om, att jag förut anmärkt, att nyfödda huvudsakligen sova och endast äro vakna för att intaga föda. Först så småningom äro de vakna kortare stunder även mellan måltiderna eller rättare före och efter måltiderna. De äro då oftast lugna och belåtna, men först när barnen äro omkring sex veckor gamla, kan man till den grad fånga deras uppmärksamhet, att man genom frambringande av ljud medelst läppar eller tunga kan locka dem att småle. Det är för modern en källa till stor glädje, när hon första gången får sin lilla älskling att småle åt sin mamma, men för läkaren är det av icke mindre betydelse att få konstatera, att barnet vid den åldern reagerar normalt. Det är nämligen ett av de viktigaste tecknen på barnens normala psykiska utveckling, om de vid cirka sex veckors ålder kunna lockas att småle.

Vid cirka 5 månaders ålder börja barnen frambringa ljud och visa ofta stor glädje över sin lilla konst, men först vid cirka 9 månader lyckas de att frambringa artikulade ljud, d. v. s. stavelser såsom ma, pa, ta, to, ti etc. Normala barn börja att tala, d. v. s. sätta ihop orden till små meningar, först efter ett års ålder.

Nu är det att märka, att omgivningen härvidlag har det största inflytande på barnet. Så t. ex. lär sig det barn, som vårdas av sin mor i hemmet, mycket förr att tala än det, som vårdas i ett barnhem. Det senare får aldrig den individuella vård som det förra och ej heller hela tiden vård av samma person, vilket spelar en avsevärd roll. Det är nämligen så, att talet och språket ej är något medfött utan att det läres på det sättet, att barnet tager efter omgivningens tal, vilket är av stor betydelse att veta. Ett svenskt barn, upp-

fostrat av kineser, lär sig således tala kinesiska och ej svenska. Det är därför nödvändigt, att barnets omgivning lägger sig vinn om att tala rent, att tala vackert och att undvika använda oriktiga och fula ord. Hur ofta får man icke bevittna, att barn till en moder, som läspar eller ej kan uttala t. ex. r-ljudet, läsa och ej ha förmåga uttala r. Hur ofta får man icke höra en moder förskräckt utropa »hur har barnet kunnat lära sig så fula ord», när det svär eller säger fula saker, men man kan då vara fullt och fast övertygad därom, att barnet av någon i sin omgivning hört dessa ord; av sig själva kunna de ej finna dem.

Tala icke "barnspråk" med barnen!

Detta bör alltså bliva en maning till mina läsarinor att noga aktgiva på sitt tal och ej låta till barnens öron komma ord, som man helst önskar, att de ej skola känna. Men än mer, det blir en maning att tala rent och ej använda sig av det ofta brukade sättet att tala med barnen ett språk, där flera konsonanter — ofta r och s — uteslutas. Använd också riktiga ord och ej orätta, såsom nana i stället för sova,

FADERLÖSA.

*Det finnes värre ting än döden,
den har dock granrisdoft och klock-
klang,*

*åtminstone ett billigt sorgflor
omkring den trasigaste mössa.
Den stiger med en pust av högtid
in i det tarvligaste kyffe
och gör var skrikig stämman lågmäld.
De barn som nyss ha mist sin fader
gå helgdagsklädda hela veckan
liksom en smula för sig själva
och leka alltid mera dämpat
än alla andra barn på gården.*

*Men levande sin fader mista
o det är mera tungt och tröstlöst!*

*Jag glömmar aldrig från min barndom
de lekkamrater, som det hände.
En dag i trapporna sprang skvallret
att Sjöberg rest från barn och hustru
i sällskap med en annan kvinna.
Som vanligt kommo ut till leken
hans barn i sina vardagskläder.
De ännu ingenting begrepo
och ingen högtid stod omkring dem
med sorgens glans av stora tårar.
Det var så trist och grått förtvivlat,
gement och simpelt vardagsaktigt,
att icke ens man gitte gråta.*

ERIK LINDORM.

toto i stället för häst, voven i stället för hund, även om barnen uttala de förra lättare än de senare.

Liksom olika barn lära sig tala vid olika åldrar, lära de också att gå vid mycket olika ålder. Det finns ju barn, som gå och rulla i väg långt före första levnadsårets slut, under det andra ej kunna gå förrän långt fram i tredje levnadsåret. De senare behöva alls icke vara sjuka eller på minsta sätt mindre normala än de förra. Även här spelar omgivningen samma roll som vid lärandet att tala, varför ock »familjebarnen» i allmänhet gå långt tidigare än anstaltsbarnen.

Påskynda ej barnens försök att gå!

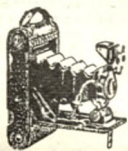
Ordspråket säger, man bör lära sig krypa, innan man kan gå, och det ligger som vanligt sanning även i detta ordspråk. Friska barn krypa gärna omkring på golvet mot första levnadsårets slut och stärka därvid underbenets muskler. Så resa de sig en vacker dag med hjälp av stolen, sätta sig strax åter ned men lyckas så småningom vid förnyade försök att hålla sig upprätta och med hjälp av stolen förflytta sig ett eller annat steg. Det är då icke så långt till de första stapplande stegen, varefter konsten att gå är uppnådd. Det är emellertid ingen fördel, att barnen alltför tidigt lära sig att gå; den tidiga gången är säkerligen av stor betydelse för uppkomsten av hulbenthet och kobenthet, ty benen hava, innan barnen kommit in i andra levnadsåret, ej den styrka och fasthet, att de kunna motså kroppens tyngd utan att förändra form. Men dessutom tror jag, att det ej är av liten betydelse, om barnen börja gå för tidigt eller ej. Ty med gången följer otvivelaktigt ett större mått av nya intryck på barnets hjärna och jag håller före, att det är en fördel, om barnen sparas för alltför många och för tidiga intryck. Den lilla utvecklade hjärnan har gott utav att hållas tillbaka och ej fortare, än nödvändigt är, komma till utveckling.

Jag vill därför mana de unga mödrarna att ej genom alltför mycken hjälp påskynda barnens gåförsök. Det bör icke vara någon anledning till sorg, om ditt barn går en eller annan eller flera månader senare än din väninnas. Kanske ditt barn därigenom blir både kroppsligen och andligen starkare.

Uppfostran börjar i vaggan.

Jag har nu talat om, hur barn lära att tala och att gå, men det är så mycket annat, som det lilla barnet även skall lära. Ty vi veta ju, att uppfostran — vilket icke är något annat än att lära — redan börjar i vaggan, såsom ordstävets lyder. Det är mig omöjligt att i denna lilla kurs mera ingående dryfta barnens uppfostran, men det må vara mig tillåtet att i största korthet beröra detta viktiga kapitel.

(Forts.)

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS! NAMNET - EASTMAN KODAK COMP. - PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM
ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRANKALLNING OCH KOPIERING BÄST GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG · MALMÖ · STOCKHOLM

IDUNS HUSHÅLLSSIDA

REDIGERAD AV IDA HÖGSTEDT. — GLIMTAR FRÅN IDUNS PROVKÖK.

NÅGOT OM BANANER, DESS TRANSPORT, OCH DESS FÖRDELAR SOM NÄRINGS- OCH NJUTNINGSMEDEL.

FREDAGEN DEN 5 MAJ ANKRADE VID Norra Blasieholmen för första gången en till svensk ort destinerad ångare, vars last uteslutande utgjordes av bananer. Ångaren, som hette "Norden", kom från Rotterdam, där den på måndagen inlastat bananer direkt från en dit nyss anländ västindisk bananjätteångare. Tidigt på måndagsförmiddagen hade Norden inlastat sina 6000 bananstockar (omkr. ¾ millioner bananer) och var så färdig att genast styra färdan mot Stockholm. Samtidigt med Norden låg i Rotterdam en annan svensk ångare "Caledonia", uti samma ärende, men denna vände stäven mot Göteborg.

De båda ångarna befraktas av the Banana Company, och meningen är att dessa båtar skola var 14 dag lämna Rotterdam med full last bananer från en dit nyinkommen västindisk bananbåt.

De stockholmare, som tidigt på lördagsmorgonen passerade Nybroplan, blevo vittne till en underlig kavalkad. I en oändlig rad kommo först banankompaniets alla egna gulgröna lastbilar och så en hel mängd förhyrda, alla tätpackade med gröna bananstockar och alla styrande färdan upp mot Mästersamuelsgatan till kompaniets banankällare. Det lilla antal personer, som tilläts att gå ombord på "Norden", fingo också skåda en ganska säregen syn: i lastrummen lågo bananstockar i till synes outtömliga mängder, vilka knappt tycktes minska trots de båda arbetslagens intensiva arbete och trots att den ena stora lastbilen efter den andra fylldes och för iväg. Bananmassorna lågo där kälgröna, på avstånd ej olika ett myller av millioner jättekalmaskar. Men arbetet gick undan, ty lossningen måste vara färdig före klockan 2 e. m., enär båten strax därefter skulle avgå till Rotterdam.

Tack vare vederbörandes välvilja tilläts det en del "pressfolk" att bese Bananbolagets källare. Dessa voro helt enkelt stortrade. Källare efter källare passerades, ibland var man under Norrlandsgatan, ibland åter under Mästersamuelsgatan. Alla källarne voro luftiga och cementerade med taken överspända med ett rutverk av bjälkar och bräder, från vilka hängde tätt med stadiga snören. I varje snöre var knuten en bananstock, som nådde nära golvet; det hela gav ett sållsamt intryck av tropisk yppighet, som blev ännu starkare, när någon tryckte på de elektriska knapparna, och bananskogarna fingo ett magiskt skimmer av klaraste pistaciegrönt. Men om än grönt var den förhärskande färgen, så fanns det andra avdelningar, där nyanserna från grönt övergick till gulgrönt eller till rent gyllengult för att till sist få det gyllene skalet insprängt med små bruna fräknar. Eller just det stadium, då bananerna äro färdiga att sändas till den stora kundkretsen inom Stockholm i och för omedelbar konsumtion.

Fördelen av, att bananbolaget befraktar båtar direkt från Rotterdam och direkt från bananjättebåtarne från produktionsorten äro flera. Dels blir transporttiden förkortad med en hel vecka därigenom att i stället för att de västindiska bananbåtarne förut gått till Liverpool och där fått det för Sverige avsedda partiet lossat och lastat i järnvägsagnar, som sedan gått tvärs igenom England till Hull för vidare omlastning per båt, så går nu en av dessa bananbåttjättar i stället till Rotterdam. Hit anländer den varannan söndagskväll, och redan i daggroningen äro för ändamålet konstruerade elevatorer i gång för att överföra lasten på de svenska bananbåtarne.

En annan fördel med ovannämnda arrangemang, och den, som mest och ytterst torde intressera allmänheten, är, att priset på bananer med tämligen stor visshet kommer att väsentligt sjunka. Vid en direkt förfrågan till chefen för bananbolaget, dir. C. Matthiessen, gavs nämligen den hugnande upplysningen, att en prissänkning nog kommer till stånd i en ej alltför avlägsen framtid. Ännu kunde emellertid varken tid eller nytt pris fixeras, emedan man just stod inför företagets början och först måste se huru erfarenheten stämde med de uppgjorda kalkylerna.

Allmänheten väntar emellertid med otålighet på något billigare bananer. Och detta med ett visst fog, ty fränsett att den exotiska frukten är fin,

läcker och bekväm, så blir den alltmåra uppskattad för sina närande och hälsosamma egenskaper. Aldringen lika väl som spädbarnet far väl av att äta bananer, och för alla andra är frukten av högt värde, ej minst därför, att den är så lättvindig att både under brådaste arbete eller fridfullaste ro komma till rätta med. Hur mången under förmiddagen strängt sysselsatt person, är ej mången gång glad över att han — eller hon — utan men för hälsa eller fara för minskad arbetskraft, kan hoppa över en mer eller mindre tidsödande lunch och stilla sin hunger med ett par tre stycken bananer. — Och finnes något ljuvligare, än att på långpromenad slå sig ned i en stilla nejd, och taga fram det lätt åstadkomna matsäckspaketet innehållande blott ett par duktiga skivor bröd av osikat bröd, en tjock skiva ost och så två à 3 vackra bananer! En sådan måltid är helt enkelt kunglig i all sin suveräna enkelhet, samtidigt som den i sig innefattar en fullväxt människas näringsbehov för en halv dag.

Det talas, och detta med rätta, om att ej köpa utländska varor till förfång för eget lands produktion och arbetare. Och mången påstår också, att det är en orätt begången mot svenska fruktodlare, när utländsk frukt importeras. Visserligen sant, men endast inom en viss ram och en viss tid. Ty svensk frukt är med få undantag ej god mer än 4—5 månader på året och dessutom i lyckligaste fall billig under en månad. Sedan är den ganska, för att icke säga mycket, dyr.

Vore ovanstående förhållande ändå ej rådande — d. v. s. om billig och god svensk frukt fanns hela året runt — så står bananfrukten dock i ett säriläge för sig. Ty om än den mest fulländade banan ej i välsmak och friskhet kan tävla med ett fint, väl utvecklat svenskt äpple, så kan ändå detta senare ej på något sätt jämnställas med bananen i näringsvärde.

En bland bananens största förtjänster är givetvis den, att den, om fullt mogen, är direkt färdig för omedelbar konsumtion utan någon tillagning eller någon annans persons hjälp, d. v. s. fingrande. Men det gives dock tillfällen, då det kan ha sitt intresse att få frukten i samband med den kulinariska konsten. Låt vara att detta givetvis mera sällan kommer ifråga. — Det finnes i Stockholm ett par — kanske flera — köksmästare, som äro särskilt skickliga i beredningen av en del bananrätter. Med benäget tillstånd meddelas här nedan ett par recept å dessa bananrättningar.

Ägg à la Chartres (för 4—5 pers.).

4 ägg hårdkokas och skivas, 4 bananer skalas och skäras i lika tjocka skivor som äggen. Ägg- och bananskivor läggas varvats i en tjock smörad omelettåda. — I en tjockbottnad, smord kastrull hålles 5, lätt vispade ägg, tillsatta med ½ msk. smör, ¼ tsk. paprika och helt litet salt. Blandningen röres oavbrutet över ej för stark eld, och när den börjar tjockna till kräm, avlyftes kastrullen, och några msk. — 1—1½ dcl. — tjock grädd iblandas. Blandningen hålles över ägg- och bananskivorna, och överst ströfs litet riven parmesan- eller annan ost samt några ytterst små smörflockar. Formen införes i het ugn och får stå några minuter, eller

ATELJÉ SLÄNDAN HAR HAFT EN UTSTÄLLNING AV SÖMNAD OCH TEXTILIER, som pågått några dagar och besetts av en intresserad och talrik publik. Man fann här förtjusande klänningar för barn och vuxna — av vilka en del redan äro kända för våra läsare genom Iduns Handarbetsavdelning — lustiga jumpers och originella stickade mössor samt utsökta tyllbroderier. Ett område, som ateljén ämnar specialisera sig på, är utstyrlar och brudslöjor. Man kan här för 225 kronor få en stor broderad brudslöja, utsökt arbetad på tyll. Den som ej vill köpa färdiga saker, kan få arbetet — antingen det är en klänning eller textilier — tillklippt, uppritat, påbörjat och hemsänt per post. Äran av den smakfulla utställningen får delas emellan ateljéns föreståndarinna, fru Olga Nyblom, och hennes medhjälpare, fröken Märta Adelsköld, som särskilt är expert på tillklippning.

tills anrättningen fått litet bruna blåsor. Serveras i sin form.

Banansallad som lunchrätt (för 4—5 pers.).

5 bananer, 1 citron, 2 kokta morötter, 1 palsternacka, ½ burk kons. ärtor, 1—2 hekto räkor, 1—2 tsk. riven pepparrot. — Sås: 1 äggula, 6—8 msk. olivolja, 1—2 msk. vinäger, peppar, salt; 2 dcl. tjock grädd.

Bananerna skivas tunt och bestänkas med citronsaft. Rotsakerna och äpplena skäras i fina tärningar och likaså räkor. Pepparrotten iblandas. Såsen beredes som okokt mayonaise (se Idun n:o 16), och kryddorna tillsätts. Grädden vispas till hårt skum och nedröres. I den nu lätta och pösiga såsen iblandas bananerna och de övriga ingredienserna. Salladen upplägges högt i skål och garneras med salladsblad.

Banan Beignet (för 6 pers.).

150 gr. mjöl, 3 msk. matolja, 8—10 msk. ljust vatten, 2 äggvitor. — 6 bananer, 2 msk. socker, ½ citron. — Flottyr.

Mjöl, olja och vatten vispas till en jämn smet, som får stå och svälla under en tim., varefter de till skum vispade äggvitorna iblandas. Bananerna skalas, bestänkas med citronsaft, rullas i socker och doppas raskt i smeten, varefter de kokas gulbruna i den heta flottytren. Serveras varma med någon god fruktsås.

*

IDUNS KÖKSALMANACK 21—27 MAJ.

SÖNDAG. *Frukost:* Parisersmörgåsar med stekt potatis; smör, bröd, rädisor; kaffe eller te, vetebröds. — *Middag:* Delikatessill à la Martha och nykokt potatis; rostbiff med helstekt lök; morötter och potatis; drottningtårta med citronsås eller vispad grädd.

MÅNDAG. *Frukost:* Löskokta ägg; enkelt kokta makaroner med ost; smör, bröd, kaffe eller te. — *Middag:* Kall rostbiff med potatis och rödbetsallad; fransk citronsoppa med små sockerskorpor.

TISDAG. *Frukost:* Bräckt falukorv (el. medisterkorv) med stuvad potatis; smör, bröd, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Kokt gädda med pepparrot och skirat smör; kall majsenapudding med chokladsmak och gräddmjölk.

ONSDAG. *Frukost:* Sillgratin; smör, bröd, kaffe eller te. — *Middag:* Imiterad sjömansbiff; rabarberkräm och mjölk.

TORSDAG. (Kristi Himmelfärdsdag.) *Frukost:* Bräckt skinka, stekta ägg och potatis; smör, bröd, rädisor, kaffe, vetebröd. — *Middag:* Kall inkokt braxen med vispad grädd, pepparrot och potatis; karlvokletter, potatis och grönsallad; marängkransar à la Mizetta.

FREDAG. *Frukost:* Lappkojs; smör, bröd, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Imiterad kejsarsoppa (på rostbiffsbenet) med små frikadeller, fattiga riddare.

LÖRDAG. *Frukost:* Löskokta ägg; smör, bröd, ost, rädisor, kaffe eller te. — *Middag:* Stekta rödspottor i bitar med spenat och potatis; kall, uppstjälpt mannagrynspudding med saftsås.

RECEPT.

(Eftertryck förbjudes.)

Parisersmörgåsar (för 6 pers.). 12 skivor vitt bröd (1½ cm. tjocka), 1 msk. smör, 3 hekto malet oxkött (malt med 50 gr. späck), 1 ägg, 1 dcl. gräddmjölk, 1 liten msk. finhackad brynt lök, 1 struken msk. hackad kapis (eller pickles), 2—3 rivna el. finhackade kalla kokta potatisar, salt, peppar. — *Till stekning:* 1½ msk. smör eller smörblandat flott. — På brödsnivorna, vilka ej få vara för små i omkrets, breddes smör på ena sidan. Köttfärsen arbetas tillsammans med äggen och gräddmjölken till en smidig massa, som tillsättes med de övriga ingredienserna. Fettet och smöret brynes i en större stekpanna, och brödsnivorna iläggas med den smörade sidan nedåt. Medan ena sidan stekes, breddes med kniv raskt av färsen på översidan i omkr. 1 cm. tjocklek. Bröden vändas och stekas på den färsbelagda sidan vackert bruna, varvid möjligen ytterligare litet smör kan behövas i panna. Smörgåsarna uppläggs på varmt fat, och om ej något fett finnes kvar i panna, brunfräses litet smör och slås över. Serveras heta med stekt eller nykokt potatis.

(Forts. sid. 511.)

Sommarmöbler för bostad, trädgård, veranda

SVENSKA MÖBELFABRIKERN A

STOCKHOLM

Birgerjarlsg. 24

Hornsgatan 32

I VILKET KÖK VILL NI HELST ARBETA?

VARJE HUSMOR HAR EN DRÖM OM idealköket, där det går lätt och lustigt att arbeta. Hur ser detta kök ut? har Idun, som ett apropå till Bygge och Bos båda kök, frågat några av våra mest kända hushållstekniska experter och husmodrar. Här nedan följa deras svar. Vi lämna först ordet åt vår egen konsulent, fru Ida Högstedt:

OM DET EN GANG TILLÄTES MIG ATT utan förbehåll välja såväl kök som inredning för detsamma så skulle jag uppsätta följande önskemål. (Upplysningsvis kan nämnas, att en del av dessa önskemål ha under de 26 år, under vilka jag haft lyckan att residera i ett och samma kök så småningom framvuxit ur detta "arkitektkök", som var välmenat tänkt och byggt, men som givetvis ännu mera än som nu brukar vara fallet, hade sina — låt oss säga "sidor", med ett milt ord, ity arkitekten sedan en längre tid är en stor och betydande man i staten.)

Jag önskar mitt — och också andras — kök rymligt, men långt ifrån vad man menar med "gammaldags stort". Fönstret helst mot norr eller öster. När så låter sig göra; dock förstår jag att ej alla hus — åtminstone i en stad — kunna byggas så att deras köksfönster komma mot något av dessa önskvärda väderstreck. Taket i köket liksom väggarna önskar jag av torrt trä och med spåntade bräder, detta senare må nu anses hur gammalmodigt som helst. Färgen i taket rent snövit och väggarna i en klar och bestämd ljusgrön färg — ej den ledsamma nilgröna, utan för att använda ett fint ord, pistaciagrönt. En annan trevlig köksfärg, särdeles om köket är något mörkt, är rent kanariegult (ej beige!) med bruna lister. (Av egen erfarenhet vet jag huru roligt det kännes att arbeta t. ex. i ett serveringsrum i kanariegult och med orangefärgade hemslojdgardiner). Färgen till såväl tak som väggar av bästa kvalitet: först prima oljefärg och därpå bästa lackfärg.

På golvet önskar jag en prima, väl pålagd linoleummatta av tjockaste kvalitet — detta betalar sig i längden — samt mönstrad.

Vad inredningen beträffar skulle jag önska ungefär den som den i Bygge och Bo-utställningens enrumskök, dock med en del detaljförändringar, samt, vad för min enskilda del vidkommer med något större mått.

En vanlig, ej för stor vedspis av gammalt välbeprövat märke önskar jag och denna liksom i nämnda kök så placerad att jag kan arbeta åt båda hållen. Men spisen måste på ett betryggande sätt vara isolerad! Till höger, omedelbart bredvid vedspisen önskar jag en gas- eller elektrisk spis och därefter bänken, som denna är på utställningsköket med sin infällda bakbordsskiva, men belagd med en marmorskiva, för övrigt bänken på samma sätt men med större mått. Dock ser jag gärna att det praktiska s. k. ladskapet byter plats med det bredvid varande grytskapet.

Omedelbart omkring och över spisen önskar jag kakel och i kakelskivornas fogningar krokor för några av de mest behövliga köksredskapen samt salt- och mjölkur. Omedelbart över kaklet så en hylla för några få av de oftast använda aluminiumkastrullerna, liter- och decilitermått etc. samt kryddlådan. Annars skåp; ett par gärna med snedrutade glasdörrar. Inga hyllor på väggarna, för såvida de ej äro försedda med dörrar.

Bänken omkring avloppet önskar jag beklädd med något material, som är lätt att hålla rent och som dessutom är vackert. — Kanske än så länge en utförbar önskan! — Endast den del av diskningen, som hör till spis och pannor och köksredskap, önskar jag skall ske i köket; den andra förlägges i serveringsrummet.

För övrigt önskar jag mitt kök så hemtrevligt möblerat som möjligt, med enkla, icke ömtåliga men bekväma trämöbler, så att människor icke blott trivas med att där arbeta med mat och vad därtill hör, utan även med annat arbete, som hör till ett hem — värden om en framför fönstret hängande eller på annat sätt placerad persilje- och krasselåda ej att förglömma.

Till sist önskar jag köket försett med goda ventilationsmöjligheter utan pinande drag. I detta sammanhang torde påpekas, att de sedan länge utdömda spiskuporna borde tillåtas få komma igen, fastän i mera tidsenligt förenklad form. Det kan inte hjälpas, men, skönhetsråd och andra "råd" må tycka vad de vilja, så gjorde dock de gamla spishuvarne sin stora nytta, vilken nog djupt saknas i alla de nyare kök, som äro utan dem.

Allra sist hyser jag det något sangviniska öns-

skemålet, att herrar arkitekter och liknande fackmän samt verkligt — ej teoretiskt — hem- och köksarbetande husmodrar måtte en dag kunna endröktligen samarbeta, när det gäller ritningen och inredningen till ett eller flera s. k. standardkök — ty alla kök kunna ju ej vara precis lika! — och att dessa personer under samarbetet kunde å omse sidor bemanna sig med litet tålmod. — Eller med andra ord: när en än så mångförfaren husmoders önsknigar fasligt nära tangerar utopiens dimblå rymder, torde hon hövligt men bestämt av inom sitt fack lika erfarna teknici o. dyl. återföras till verklighetens något kyligare luftstreck. — Men — mellan dessa båda ytterlighetspoler befinner sig ett stort tomrum, i vilket det finnes plats för icke enbart ouppfyllbara och kanske också enfaldiga önsknigar eller å andra sidan den tekniska sakkunskapens överlägsna och bleklagda nej.

Ida Högstedt.

Olga Nyblom

Beda Rönberg-Halvorsen.

KONSTNÄRINNAN OLGA NYBLOM FYLLE den 17 maj 50 år. Fru Nyblom, till börden göteborgska, studerade först vid Valands målarskola under Carl Larssons ledning, sedan under Georg Pauli och Carl Wilhelmson, och företog därefter studieresor till Paris och Florens. Efter hemkomsten till Sverige debuterade hon med framgång som porträttmålarinna och särskilt ha hennes vackra barnporträtt med rätta blivit mycket uppskattade. Efter sitt giftermål med konstnären Lennart Nyblom och efter barnens tillkomst har fru Nyblom ej kunnat ägna sin tid så mycket åt porträttmåleri utan mera upptagit landskapsteckning, och hennes kolteckningar med pålagd akvarellfärg, behandlad i gouachmanér, ha förvärvat henne de vackraste lovord. På allra sista tiden har fru Nyblom visat sin mångsidighet genom att tillsammans med fröken Marta Adelsköld starta en ateljé för konstnärliga textilier, Sländan, välbekant för Iduns läsare, då den förser Iduns Handarbetsavdelning med smakfulla idéer till såväl kläder som textilier för hemmets prydnad, allt präglad av en fin och utsökt smak. I det vackra hemmet vid Storängen, där familjen Nyblom bor sedan en del år tillbaka, blev femtioårsdagen på bemärkelsedagen hjärtligt hyllad av de många vännerna av hennes fina, älskvärda personlighet.

— 60 år fyllde den 9 maj konsertsångerskan fru Beda Rönberg-Halvorsen, Stockholm.

Iduns insamling för den 13:de arbetsstugan i Norrbotten har nu inbragt 3,314: 97 kronor enligt följande redovisning. Redovisat i nr 6 Kr. 3,280: 41, Södra Vi kyrkl. syförening, gen. Fredr. Hermanson kr. 29: —, Skolbarnen i Norra Össjö skolor, Hishult kr. 5: 56. Summa kr. 3,314: 97. Insamlingen hålles öppen till 15 juni. Bidrag kunna innan dess insändas under adress Norrbottensinsamlingen, Iduns Redaktion, Stockholm.

Jag har av Eder i dag blivit ombedd att genast med några rader svara på frågan: "Hur är det köket beskaffat, som husmodrarna helst arbeta i?"

I få ord lyder mitt svar så:

"Medelstort, luftigt, ljus, med fönster åt öster eller väster, golvet försett med mönstrad, genomtryckt korkmatta, väggarna ljus oljemålade på puts och försedda med vitt kakel i så stor utsträckning som möjligt. Spiseln ställd så att man kan arbeta på ömse sidor om den — vattenledning, avloppsledning, elektriskt ljus och elektrisk kraftledning. Skafferi åt norr med reelt fönster. Har man detta ge detaljerna sig själva och böra icke vara svåra att åstadkomma så att resultatet kommer idealet nära."

Länsresidenset, Mariestad den 10 maj 22.

Marianne Ekman.
f. Klingspor.

I mitt kök skulle jag vilja ha en ljus och luftig arbetsplats så koncentrerad som möjligt, d. v. s. köksbänken bör vara i förening med spisen, men det hela så förlagt, att spisen blir längst till höger med gott utrymme från väggen, platsen för bakning och beredning längst till vänster och däremellan diskplats med varmt och kallt vatten, vänsterljus. På båda sidor om spisen hållar, under den ena öppen gallerförsedd plats för torkning av borstar, ved, skodon m. m. I omedelbar närhet av spisen vedlär. Diskbänken skall vara beklädd med någon stark och vacker metall, som fordrar obetydlig putsning, t. ex. durama eller dirigold. Arbetsplatsens skiva bör vara av vitbok och under denna utdräkt bakkbord. Den del av köksbänken, som är avsedd för förvaring av plåtar, grytor och stekpannor vill jag ha struken med laboratorieputs, de andra avdelningarna oljedränkta och förses med korkmatta. Bänkens panel skall vara indragen, den skall ha s. k. falska golv och helt uppslagbara dörrar. Inga svåråtkomliga skrymslen. Diskbaljorna skola stjälpas på trall och få på inga villkor förvaras i samma skåp som slaskhinkarna. Dessa få trona i sin ensamhet. Rymligt skafferi och skåp med praktiska inredningar. God ventilation, ljus och glatt. Enfärgad korkmatta på golvet, fällbord vid fönstret, röd pelargornia, så litet grejor framme som möjligt, men ett par blankskurade kopparkastruller, om jag får be.

Kerstin Key.

Det kök jag helst vill arbeta i — svarar fru Agnes Ingelman, ordförande i Husmoderföreningarnas Riksförbund, skall vara så arbetskoncentrerat som möjligt. Så få handgrepp som möjligt, så få steg som möjligt. Alla redskap skola finnas nära till hands, i stängda skåp, för att spara damning. En huvudsak för mig är att spisvärmen ger varmt vatten, i andra hand kommer sedan spisens uppvärmande av bostaden. Måste jag välja mellan de båda fördelarna — och båda torde en spis ej kunna skänka fullständigt — så offerar jag gärna rummens uppvärmning för det varma vattnet, som är så viktigt i ett hushåll.

En sak som intimt sammanhänger med köksfrågan är tvättrummet strax intill, och som Riksförbundet för några år sedan lancerade. Detta tvättrum, som ju också återfinnes i lägenheterna på Bygge och Bo, är avsett för personlig hygien (tvätthöns bör därför åtminstone vara i sitt höjd) men skall ej vara ett scullery, där smutsiga sysslor utföras. Jag anser, att alla sysslor skola utföras i köket, som bör vara inrättat, så att det likväl kan hållas nätt och prydligt. Man skall kunna arbeta åt båda hållen, varvid dock är att märka, att diskningen ju gärna bör ske så att man sätter ifrån sig åt vänster, och belysningen bör helst komma från vänster. Eljes tycker jag att man varken bör vara höger- eller vänstervriden i ett kök.

En sak är säker: arkitekterna ha nog en god vilja men de äro ännu ej inställda på kökens förnuftiga inredning. En sådan praktisk uppgift som att inreda ett kök, bör nämligen ej lösas efter individuell genialitet och estetiska linjer utan som ren praktisk vardagsprosa. Ju enklare och mindre komplicerat, desto bättre. Slutligen anser jag att då kommitter tillsätts för att utreda dylika praktiska frågor, borde man icke tillsätta en stackars kvinna som då blir klämd mellan manliga sköldar. Bättre är då att tillsätta två kvinnor, som ha större utsikt att göra sig gällande mot en manlig majoritet.

KLÄNNING BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA TVÄTT- & FÄRGERI AB • GÖTEBORG

Pröva

Tuppens Zephyr

och Ni köper ingen annan.

VARDAGSBREV FRÅN PARIS

II. KÄRLEK OCH TEATER.

ATT SKRIVA OM TEATER, ÄR, TYCKER jag alltid, ungefär som att beskriva mat och musik. Det väsentliga — det där som dallrar i örat och känns på tungan, med ett ord: njutningsintrycket dunstar bort vid skildringen. Det slinker på något sätt undan vårt grepp, när vi vilja sluta handen om det. Det är kanske därför vi få så litet ut av en kritikers — även den bästas — bedömande av en pjäs som skakat om hela vår varelse. Kärnan — livsintrycket, kan han nämligen aldrig återge.

Med denna inledningsreservation vågar jag mig kanske på att söka analysera en av de briljantaste teaterföreställningar, jag här i Paris, och överhuvudtaget förresten, varit med om, nämligen Paul Géraudys mångomtalade pjäs »Aimer», som för närvarande går och jag vet inte huru många gånger gått över nationalscenens tiljor.

»Aimer», det kan på svenska lämpligast översättas inte bara med ordet älska utan snarare med »Vad är kärlek»? Är det den stora trygga, litet tunga och litet ointressanta tillgivenheten eller är det den där elden som tändes i ett ögonblick mellan hjärtan, och vars räckvidd ingen kan överskåda. Se där författarens fråga och styckets stora spörsmål! Nåja — och svaret — frågar man? I stället för att avge ett kategoriskt sådant, svarar författaren oss, att man måste prova sig fram. Och så låter han sin hjälpinna, den burgna och intellektuellt betonade överklasskvinnan — hon heter Hélène — som har »allt vad hon kan önska», ja, så låter han henne tre akter igenom löpa zig-zag-linjen mellan mannen och älskaren, älskaren och mannen, mannen och älskaren igen — tills hon slutligen stannar vid mannen. Det är inte något nytt motiv, ty vi ha senast sett precis detsamma till exempel i »Stulen lycika» på Mindre Dramaten. Men vilka ämnen äro inte gamla! Och det är så originellt och nytt i behandlingen, i återgivningen — just inom zig-zag-linjen! Det säger sig

inte alls självt, var hon skall sluta — och anar man det, så är det på ens egen gissningsförmåga man får spela. Ty för varje gång någondra av de två männen tala henne varm eller tala henne kall, går linjen ett djärvt slag upp eller ner åt ena eller andra sidan; för varje scen bli känslorna starkare, både de som positivt driva mot älskaren och de som negativt föra tillbaka mot mannen, och konflikten spännes. Det är denna psykologiska, nära nog mimiska höjning, av hela planet, som är så ypperligt uttänkt och uträknad. Hélène vantrivs, hon längtar till det nya, hennes hem är skövlat genom hennes enda barns död, hennes man — denne man som är hennes allt i allom, som handlar för henne, tänker för henne, tror för henne, — hon kan honom utantill, hon orkar inte med honom. Så kommer hennes andra kärlek i form av det där kanske mycket vanliga, men på samma gång, ack huru sanna! Artisteriet, litteraturen, kärleken på bricka, kärleken med sköna lidelser, fagra bilder och lockande ord. Är det väl underligt att äventyret frestar här i detta underbara landskap på denna underbara terrass — i denna underbara idylliskt-romantiska ensamhet? Man har också det bestämda intrycket, att vore inte mannen hela tiden till hands för att sätta för Hélènes ansikte den spegel, som hon i sin modernt-skeptiska intellektualism begär av honom, och där hon kan spegla framskridandet och utvecklingen av sina egna känslor, så skulle intet i världen kunna hindra henne att följa lidelsens skiftande röst. Men han är där just i rätta ögonblicket, den käre trygge och litet tråkige Henri — och i hans spegel avläser hon allt noggrannare sitt eget själsliv, blickar längre och djupare in i sig själv, tills hon slutligen till sin förskräckelse och glädje ser att åtminstone för henne är inte kärleken ändå slutligen de fagra tankarna och de ömma orden — utan tillgivenheten, vuxen ur gemensam lycka och sorg; ge-

mensam kärlek till det döda barnet! Ja, vad är att älska? Är det att tändas, brinna och glöda — eller att hålla vakt om hemlågan som brinner jämnt och lugnt och värmer till husbehov? Vem kan säga det?

En klickfull salong i sex våningar, som grät, som applåderade, som hostade — hyssjade — hostade, applåderade och grät igen! Men skulle man inte hosta, när dagstemperaturen är 7 grader och kvällstemperaturen sjunker i proportion! Och skulle man inte gråta, när stycket är som taget ur ens eget hjärteliv — och skulle man inte applådera åt madame Piérat — Piérat, som är gunstlingen för dagen! Och skulle man inte hyssja, när folk var så taktlösa och hostade hela tiden och skulle man inte få gråta en skvätt igen, när Piérat kunde gråta som hon gjorde.

Det var bara tre personer i stycket: Henri, Hélène, Challenge. Inte ens en jungfru för att säga att det var dukat, eller för att bjuda kaffe eller te! Det var väl modernt — och djärvt. Piérat spelade verkligen mästertligt — skickligt, nervfullt, graciöst och spant på en gång. Hur hon skratade, hur hon tvekade — frågade, undrade, förtvivlade — och hur hon grät! Det var modern konst, och med modern konst menas förenklat och knapphändigt, sant och naturligt återgivande av livet. Men Piérats Hélène är mycket intellektuell och mycket fransk. Man hade inför henne hela tiden intrycket, att hon klarar sig nog! Dock — jag åtminstone ville våga påståendet att Géraudys Hélène kan tänkas annorlunda, varmare, godare — framförallt varmare.

Jag minns inte, att jag någonsin sett en pariserpublik så gripen och medryckt, skådespelar- och författarvärlden på parkett var lika skakad som nordborna i de högsta raderna och mulattskorna, som med sina ormlänkande armar ur svarta crêpe-marouin-ärmar likt ringlande vita ormar i mörkret fyllde första radens fina balkongfåtöljer.

ALMA SÖDERHJELM.

NÄR AMALIE SKRAM DOG BORTGICK en norsk författarinna, vars andliga struktur hade en mera manlig än kvinnlig läggning. Fullblods-realist, skarpsynt och orädd tillförde hon litteraturen en rad böcker, vari hon skildrade sin samtids konflikter, särskilt på det erotiska området, med en uppriktighet, som både skrämde och uppkallade till protester, vilka sedermera förvandlades i beundran för hennes konst. Vid hennes död uppstod ett tomrum i norsk diktning, som man antog ej skulle fyllas så snart.

Nu bäres emellertid den fallna manteln på nya skuldror och bärarinnan heter *Sigrid Undset*. De två författarinnorna äro varandra på många sätt väsensolika, men i uppfattningens intensitet och stilens kraft stå de varandra nära.

Fru Undset, som har vetenskapligt påbrå, nöjer sig dock ej enbart med nutidsskildringar, utan förflyttar sig stundom tillbaka till svunna sekels liv och seder. Hennes senaste arbete »Kristin Lavransdatter», en diger roman i tre band, varav två hittills utkommit, är förlagd till 1300-talets Norge och skildrar med fulländad konst samt minutiöst trogen tidsfärg, som förutsätter ingående historiska och etnografiska studier, ett kvinnoöde, fyllt till brädden av all livets lust och ve.

Utan spår av tendens och utan alla moraliserande åtbörd är Kristin Lavransdatter likafullt en sträng bok. Den hävdar den ofrånkomliga lagen om gärningarnas lön, som aldrig uteblir, och den skildrar samvetets djupa grepp i människosjälens.

Romanens första del heter *Kransen* och begynner med en mästertlig målning av livet på Jörundgård, där Kristins föräldrar, den ståtliga och ridderlige

SPALTEN OM BÖCKERNA

Lavrans Björgulfson och hans hustru Ragnfrid leva på fornnordiskt stormansvis med talrika tjänare och hästar och varifrån de allt emellan färdas omkring i bygderna i olika angelägenheter. Kristin är då en fager sjuårig tös, avgudad av fadern och av modern omfattad med en tungsint kärlek, ty tre små bröder till Kristin vila i jorden.

Skildringen fortskrider bred och mäktigt med ett vimmel av människor och människors liv, och mot denna färgstarka bakgrund utvecklar sig Kristin Lavransdatters öde: den vana flickungen växer upp till en härlig mö, förlovas med en junker Simon Darre, men blir aldrig hans utan fångas av den äventyrlige Erland Nikulausson, som förför henne och vars hustru hon blir under mycken samvetsspina. Erland sammanlever nämligen med en annan kvinna, med vilken han har barn och som Kristin nu tränger ut. I synd träder hon in som hustru på Husaby, — därmed begynner romanens andra del — i ängest föder hon sitt första barn, och emedan hon undfått det i lönskaläge och gjort Erlends frilla hemlös, går hon botgörargång med den nyfödde till Nidaros. Äktenskapet är rikt både på kärlek och slitningar, och en Nemesis' tunga hand villar över livet på Husaby, liksom över Kristins

barndomshem Jörundgård, där modern, Ragnfrid, även gnages av samvetsskval för att hon ej var mö, då Lavrans, hennes make, äktade henne.

Författarinnan har kanske avsiktligt förlagt sin boks händelser så många århundraden tillbaka för att kunna tillämpa ett moraliskt åskådningssätt, vars obönhörliga stränghet nutidens människor ha svårt att fatta. Det återstår att se om romanens tredje del i någon mån skall upplösa de respektive ödenas hårda dissonanser eller om en gammaltestamentlig räfst skall slutföras till det yttersta. I varje fall vilat det något upphöjt över det etiska krav som utgör bokens kärna — det manar till eftertanke och jämförelse med dagens slappa uppfattning av etikens betydelse för ett sunt samhällstillstånd.

Som konstverk är Kristin Lavransdatter beundransvärt och skulle förtjäna ett Nobelpris, såvida den tredje delen kommer att visa samma förtjänster som de föregående. Skildringen är mättad av dramatiskt liv, karaktärsteckningen påminner i sin kraft om de isländska sagornas gestalter och naturtavlorna äga en storsvulen skönhet, där de icke tjusa genom sin skira lyriska färgning.

Stilen är lätt arkaiserad, lagom för att ej trötta en nutida läsare och tillräckligt för att få fram tidsstämningen. Den norska upplagan utgives från H. Aschehoug & C:s förlag och en svensk förläggare från P. A. Norstedt & Söners officin. Angående den senare är det glädjande att konstatera, att den blivit översatt av fru Teresia Eurén, som tidigare med kongenial talang överfört Gottfried Kellers klassiska roman »Den gröne Henrik» till vårt språk. (Forts. sid. 511.)

Äkta Spets- & Sidendépôt
LINNÉGATAN 38

Tel. 77436.

2 tr. HISS.

Norr 19700.

VÅRUTSTÄLLNING

Nyheter i *Spetsar, Volants, Kragar, eleg. Sommartyger.*
Fjölårets tyger bortslumpas under inköpspris

KRONPRINSESSANS GRAVSÄTTNING VID HAGA

T. v.: Processionen med kronprinsessans kista sätter sig i rörelse från Storkyrkan. Kistan fördes, som synes, på en öppen vagn, dragen av fyra hästar och företrädd av förridare. — I mitten: Granitkorset på den kungliga begravningsplatsen vid Haga, där kronprinsessan nu vilar. — T. h.: Kronprinsen och hans barn stiga ur vagnen vid begravningsplatsen. (D. N. foto.)

T. v.: Processionen passerar Gustav Adolfs torg. T. h.: Framme vid begravningsplatsen. (Modin foto.)

SKRÄCKINJAGANDE TORDE VARA DEN lämpligaste beteckningen på Frank Wedekinds tragedi "Lulu", som Blancheteatern tagit upp för att ge sin gäst, fru Maria Orska, tillfälle att visa sin egenartade talang från ännu en sida. Wedekind har i Lulu tecknat kvinnan-vampyren, vars sexuella natur utplånat varje mänsklig känsla, gjort henne till ett manslukande vidunder, en fager orm, som kallt dödar sina offer. Skildringens sanning åsido är Lulu en produkt av en dekadent diktare, vars geni man visserligen höjer till skyarna i vissa tyska konstnärskretsar, men som i själva verket och just genom sin förkärlek för det perversa endast kan betraktas som ett tidsfenomen dömt att försvinna och förgätas, när Europa blir utluftat från alla stinkande ångor dess anfrädda kultur avsatt. Fru Orskas utförande av den krävande rollen var ett tekniskt mästerverk, ty om något annat än teknik kan det ej bli fråga i en roll, där människan får träda tillbaka för en uteslutande animalisk varelse. Skådespelerskans smala gestalt med ormens slingrande rörelser, det fascinerande kalkvita ansiktet, i vilket ögonen glödde eller uttryckte en sugande trånad, och de små händernas fingrar, som rörde sig likt spindelns ben, då han griper sitt offer — allt gav en intensivt skakande bild av djuret i kvinnan. De manliga rollinnehavarna hrr Eklund, Friedmann, Natorp och Tranberg hade naturligtvis svårt att möta med samma artistiskt, raffinerade aktion och gjorde det ej heller. Men deras spel ägde i alla fall förtjänster. Dompötören Rodrigo, herr Sigfrid Fischer, förtjänar en eloge för det utmärkta framförandet av prologen, som för övrigt utgör ett litterärt glansnummer i tragedien. Dekorationerna av E. Bertel Nordström voro originella och anslöto sig förtäffligt till dramats stämning.

Mindre Dramatiska teatern möter de ljusa majkvällarna med ett tyskt lustspel "Peter, Peter", av Kurt Götz. Handlingen leker omkring ett äkten-

KVÄLLAR PÅ PARKETT

skapsbrott, som aldrig blir av, oaktat mannen uppmannar den oundvikliga "vännen i huset" att locka hustrun från dygdestigen. Onekligen en sällsynt äkta man! Men kanske det finns sådana djur i författarens hemstad Berlin. Huru som helst: stycket är en simildiamant ur den tyska possens kramlåda och inte värt tio mark efter den nuvarande kursen. Man måste kalla artisterna, fru Zanderholm, fröken Dörum, hrr Winnerstrand och Hillberg riktiga änglar, som stå ut med att spela struntan så bra. Fru Zanderholm strålar av pikanteri och spjuveraktighet och fröken Dörum är i sista akten vad man kallar en smula dragen på ett sätt, som är verkligt roande. Här skulle en överdrift kunnat ligga nära till hands, men fröken D. undviker att chagera. Och hr Winnerstrand som den förföriske Peter Peter i ljus dress med svarta manchetter gör författaren den ena tjänsten efter den andra med sin humoristiska repliksägning.

Det bebådade finska gästspelet med uppförandet av Alexis Kivis berömda folkkomedi "Socksensmakarna", har kommit som en förfriskande vårstorm i vårt teaterliv. Pjäsen äger samma djärva ursprunglighet som författarens roman "Sju bröder", det är friskt bondelyne i alla nyanser: godmodighet, dumhet, knipslughet, högradig ilska och lantlig sentimentalitet om vartannat; men först och sist en förlösande humor, mustig och naiv och er-

inrande om humorn hos ett par av våra klassiska diktare.

Någon har sagt att Kivis komedi ej hör hemma på en litterär scen av Dramatiska teaterns rang. Som om Kivis bondeskildring med sina ypperligt tecknade huvudfigurer ej skulle vara ett diktverk. Anlägger man den synpunkten är det så gott att också bannlysa Holbergs Jeppe och Erasmus Montanus från den "litterära" scenen, för att ej tala om att vår egen August Blanchés mera enkla "Positivhataren" och "Ett resande teatersällskap" då borde anses ovärdiga att skudda sitt stoft mot nationalscenens bräder.

De båda finska skådespelarna Axel Slangus och Waldemar Wohlström visade sig vara konstnärer av hög kvalitet. Den förre som skomakare Esko utvecklade en rustik kraft som inte lämnade något tvivel om att han träffat den finske bondpojken på kornet. Men jämte tolkningens rent fysiska schwung fanns där det överströmmande lynnet, kulminerande i den dräpliga scenen, då Esko för första gången erfar brännvinsrusets salighet och dansar om med den lille stjäktunna skräddaren Antres samt till sist halvt kväver honom i sin yra. Waldemar Wohlström återgav den klarinettbläsande skräddaren med oemotståndlig humor. Han var direkt nedstigen ur skillingstryckets folkberättelse. Bland de svenska artisterna märktes främst Lars Hansson som Eskos supige bror livari, odågan, slarvern med äventyrets glimt i blicken och armar och ben färdiga till slagsmål eller flykt, allt som det föll sig. Hans framställning nådde fullt upp till de finska skådespelarnes konst. Birollerna voro många. De mera framträdande sköttes väl av fru Schildknecht, hrr Browallius, Uno Henning, Ivar Nilsson, Bror Olsson, Bengtsson och Högel m. fl. Däremot vållade den finska dialekten de våra en del svårigheter. Det blev lika mycket rikssvenska som finsksvenska. E. H.—N.

Vårtrötthet

överbinner bäst med järnmedicinen Idozan det mest stärkande och aptitgivande medel. Genom sin höga järnhalt (5-dubbel) och utmärkta sammansättning er-

hålls med Idozan den snabbaste och bästa verkan. Idozan är mycket välsmakande, angriper ej tänderna och bliver på grund av järnhalten samt sin snabba verkan billigast att använda. Anteckna namnet. Rådfråga läkare. Fås å alla apotek.

Skadar
ej tän-
derna.

I VÅRSOL GENOM FINNBYGDEN

EN HÄLSNING TILL IDUNS LÄSEKRETS FRÅN NORRBOTTENS ARBETSSTUGOR GENOM
JULIA SVEDELIUS.

Far och son.

— DET ÄR SKÖNT ATT DET ÄR lenväder i dag, sade Ositala, min svensk-finska skjutspojke, då vi en strålande marsdag körde i väg från Över-Torneå i 28 grader —.

Först åkte »Maherra» = landshövdingen med sitt följe av sakkunskap att ordna med nödhjälpsarbeten genom Norrlands statsarbeten och undertecknad reste med för att få närvara vid invigningen av Norrbottens 12:te arbetsstuga i Pajala.

Det är något underbart betagande med dessa långresor genom ödebygd och ödevidd, det känns, som om själens väggar sprängdes ut på något sätt och livets stora proportioner komme till sin rätt.

Inte förr än fullmånen silverstrött nejden, voro vi framme vid första färdagens slutmål, Korpilombolo, där en skara barn iförda Iduninsamlingens kläder mötte med flaggor i händerna, och mitt i skaran stod föreståndarinnan, Henrika Onnelo, som nu i nära 20 år omhändertagit den ena generationen efter den andra och varit som en mor för dem alla.

Innan den nuvarande präktiga stugan kunde uppbyggas, höll hon och barnen till i det kalla tingshuset, där vattnet i sån varje morgon var bottenfruset, och de barn, som lågo närmast dörren voro vithåriga av frost om morgnarna.

En av de första gåvor, som skänktes till den nya stugan, kom från gamle kung Oscar, till vars öron kommit, att en liten flicka i en svensk landsortsstad brukade be till Gud, i sin aftonbön, att hon skulle få ge »en handfull pengar» till ny stuga åt barnen i denna fattiga bygd. Och kungen lät stoppa silvermynt i en av sina egna handskar och sände henne.

Och på så sätt kom en stock till huset. Det finns mycket kungaminnen i Korpilombolo.

Där berättas nu om kung Gustavs besök i somras, och hur han druckit kaffe ur tekoppar och bett om pepparkaksbeskrivningen till drottningen, klappat barnen och talat

vänliga ord till alla som samlats.

I denna socken finns ännu en arbetsstuga. På grund av kommunens fattigdom — 40 proc. av befolkningen äro understödstagare — har en sådan av centralstyrelsen ansetts nödvändig.

Nästa dags resa gällde den. Där gjordes också besök i skolan för att höra barnens framsteg i svensk läsning. Befolkningen är helt finstalande och nog vill det bli »proter» när det står »broder» i läseboken, men dag för dag gör svenskan dock allt större landvinningar. Folket vill få sina barn till svenskar, den finska agitationen till trots, kanske till ej oväsentlig del, tack vare den.

I varje arbetsstuga igenkänns de »ollar» och tröjor och brokiga luvor, som till så stort antal genom Iduns läsekrets fått sändas upp. Och för den minskning i utgiftsstaten för barnens kläder, som härigenom blivit en följd, kan centralstyrelsen ej känna sig nog tacksam. I alla arbetstugor ligger Idun, en gåva av tidningen, och föreståndarinnor, lärarinnor och barnmorskor läsa med stor glädje varje nytt nummer. För de uppsatser i barnavård, som i år, skrivna av doktor Fürstenberg, inflyta, hörde jag särskilt en barnmorska uttala sin tacksamhet.

Då man nödgas lämna dessa ödemarkens ljushärdar, storma barnen fram för att omfamna alla vargskinnludna resenärer: »räs inte, räs inte» snyftas det fram. (Den försvenskade finntungan använder sig alltid av »betesagens vokaler».)

Men vidare går färden, 6—7—8 mil om dagen genom vindsliten marskog från vilken

Den nyinvigda arbetsstugan i Pajala.

Vägen spärras.

Barnen hälsande landshövding Malm utanför Korpilombolos arbetsstuga.

snövolmar dunsas ner och överpudra både häst och rissla.

I Täreändö är arbetsstugan visst byggd på byns vackraste solfläck. Där skiner solen både ute och inne. Undertecknad fick tillfälle att studera arbetsstugans vardagsliv just där, ty influensan i ganska omild form kom mig att välsigna den röda kors-utrustning, som här, liksom överallt i Norrbottens ödebygd kommit från Skånes röda kors-kretsar.

Det var en stund full av stämning, då dörrarna till barnens sovrum om kvällarna öppnades, och pojkarna läste sin aftonbön högt för att sedan ljudeligen i korus ropa: »sov gott, goda drömmar — vakna frisk». Och sen att höra flickornas späda, ljusa röster sjunga aftonpsalmen.

En av denna arbetsstugas bästa hjälpare är Franson, arbetsstugans första elev, nu sedan flera år lärare i skomakeri. Han älskar handverkets poesi jämsides med dess nödort, halvsulning, lappning, näbbstoppning. Av honom och pojkarna fick jag en väska av ljust läder med en ren av svart läder och över renens krona glimmar karlavagnen. Stjärnkonturerna äro fint skurna i lädret — där bakom ligger blank film, så det skulle bli litet likt stjärnglansen!

Ledolintvålen

är den förnämsta Toilett-tvålen emedan den gör en finmig, narig och ful hy slät och fraiche. Rek. av framstående läkare. Finnes i alla välsorterade affärer. **Tekniska Fabriken Ledolin, Stockholm. RiKs 26 62**

EN GAMMAL VÅRHATT — SKISS AV MARIA OLOFSSON

DEN KNOTIGA GRÅ HALSEN STACK UPP ur en grå yllehalsduk. Mamsell Löfgren satt i sin lilla kammare inåt gården och klippte matt-trasor. Det gamla huvudet nickade som på en kinesisk mandarin, den tandlösa munnen tuggade på någon obefintlig läckerhet, de gamla tankarna tuggade minnen från barndomshemmet, prästgården, och broderns hem, också en prästgård. De grå ålderdomsåren vid småstadens bakgator hoppade tankarna över. Nu var mamsell Löfgren bara ett avlagt plagg, som långsamt klipptes till inslag i mattväven, som skall tjäna till underlag för en yngre och lyckligare generations fötter. Mamsell Löfgrens huvud nickade nästan i trioler, när hon hörde talas om vad unga och gamla självförsörjande flickor förtjänade i konstanter nu för tiden. Hon själv hade ju fått försörja sig så gott som på ingenting, ty de där styvvarna, som hon ibland fick ur någon kassa eller fond för Pauvres honteux voro ingenting att lita på. Ibland kunde mamsell Löfgren få ta på sig bästa kapotthatten och svarta melanklänningen, treva sig, halvblind som hon var, genom gatorna till vederbörande makt och myndighet bara för att få veta, att man i år gett de fattiga tiorna till någon annan. Nej, "påravontöet" litade mamsell Löfgren inte så mycket på, om det nu kom sig av, att hon för länge sedan glömt den nödtorvtiga franska, som far en gång pluggade i henne, när han ännu trodde att hon skulle kunnat bli bortgift med adjunkten, den franska, som hon haft så föga bruk för i ett liv, som bestått av idel missräkningar. Hon hade i stället lärt sig lita på tre säkrare institutioner, och dessa hade hittills ej kommit hennes tro på skam. Den första var Vår Herre. Utan honom bakom ryggen skulle mamsell Löfgren aldrig klarat problemet att leva utan inkomster och utan att anlita fattigvården. Den andra var Blyvatten. Till utvärtes bruk.

"Se blyvatten, det kyler, det helar och det fördelar", var mamsell Löfgrens stående recept.

Men man kunde nästan misstänka, att hon hade någon sorts invärtes blyvatten också, ty en gammal mamsells själ får nog ännu och fick värre för ett tjugotal år tillbaka utstå tämligen omilda stötar, om hon är så fattig, att hon inte ens har råd att hålla sig med en knäracka. Då förstår man ju ovillkorligen, att hon uppjudit hela sin energi för att bli gift men misslyckats. Mindervärdig alltså.

Den tredje institutionen var Den Obegränsade gästfriheten i allmänhet och prästgårdarnas i synnerhet. När äpplen och päron började rulla ner i dagstänkt gräs kring Lönnblomma prästgård, där bror Evald en gång varit kyrkoherde, då kunde man vara säker på, att mamsell Löfgren kom åkande med postskjutsen. Mamselltiteln utbyttes så småningom mot frökenditon, men kapotthatten med den lilla svarta plymen eller lilla blåa violbuketten var lika oförändrad som det rynkiga ansiktet under den. Och alla gummorna i alla gårdarna i Lönnblomma socken hade tyckt synd om mamsell Löfgren redan när hon hushållade för bror Evald, medan hennes unga sköna fru läste romaner, tills konkursauktionen tog både romanerna och bror Evalds tomtebjelkor och mamsell Löfgrens små besparingar. Och nu plockade gummorna till henne smakbitar av allt, som tänkas kunde. Mamsellen torkade äpplen och päron, hon packade lädor med morötter och pepparot — prästgårdsbarnen kunde aldrig begripa vartill all denna pepparot skulle användas. Men

den utgjorde nog under långa fattiga vintrar mamsellens enda krydda på tillvaron.

Nu var det i alla händelser vår. Solen gassade förfärligt på polisens hus, där mamsell Löfgren bodde, och det var ett hemtrevligt flugsurr i rummet, där mamsellen satt i sin ensamhet och lät saxen förvandla landshövdingens avlagda jägeronämnbare till matttrasor.

Då knackade det på dörren, och in steg äldsta prästgårdsflickan från Lönnblomma, av sin moder strängeligen ålagd att nu efter påsklovet gå upp till mamsell Löfgren med en korg ägg. Prästgårdsflickan hade försökt skruva sig undan.

"Gamla mamseller är det värsta jag vet", sade hon. "Tänk på blyvatten, det kyler, det helar och det fördelar", härmade brodern-gymnasisten.

"Rätt snart är du själv en gammal mamsell", sade mamma, som väl visste om prästgårdsflickors låga kurs på äktenskapsmarknaden.

Och nu satt Brita mitt i flugsurret hos mamsell Löfgren och hörde suckandet på de evinnerliga långa historierna om släkten Löfgren. Gamla mamsellen hade brors- och systerbarn på sina fem fingrar, och det var henne en sann konstjuttning att rada upp deras bedrifter. Och så skulle hon förstås ordna med traktering. Den prästgårdsseden hängde i. Och i skänken, vars brunrosa vaxduk utgjorde underlag för mamsellens lösläta och kapotthatt, båda sällsynt väl kompletterande varandra, fanns ännu en skvätt hallonsaft och några gamla småbröd, som Brita bestämt påminde sig ha mött förr. Polisens hus var mycket varmt, och Brita tog stora klunkar av den jätta saften. Hon hade stämt möte med påskens offerstudent klockan sex, men nu började mamsellen en ny historia. Just då knackade det igen, och nu tyckte Brita sig verkligen ha gjort nog för att upprätthålla ståndets anseende, så hon försökte taga farväl. Men att taga farväl av mamsell Löfgren var en konst. Man hann inte börja preluderna, förrän hon var mitt inne i släktregistret igen. Och nu blev det omöjligt.

Fröken Stenkvis seglade in. Hon var också en mamsell men hörde varken till de gamla eller de nya. Hon var något skönt mitt emellan. Hon hade haft anställning i en bank, hade pension och levde dessutom på räntor. Hon var ett absolut högre väsen, jämfört med mamsell Löfgren. Hon hade t. o. m. råd att idka välgörenhet. Hon kom med en avlagd hatt, som hon generöst donerade till mamsell Löfgren under påpekande av, att det var bara i fjol, som hon lät pressa och sätta nya band på den nu avlagda. Brita skruvade sig otåligt på sin stol. Genom fönstret såg hon en skynt av gatan, där mamsell Löfgrens gränd mynnade ut. På gatan aftonpromenerade klicken, som styrde staden, och klickens damer, som styrde klickens plånböcker till inköp av nya vårhattar, vilka nu provgingos. Tiden och hattarna ha så småningom arbetat sig fram från borgerlighetens blyga lilla violbukett till bolsjevismens eldröda kaktus, och Brita kände sig nu fruktansvärt bolsjevistiskt sinnad. Stod inte den arma mamsell Löfgren där och tackade så ödmjukt för den avskräckande gamla hattskrällan? Och fröken Stenkvis avtågade, skinande av självbelåtenhetens fennissa. Varför ska somliga huvuden höjas så käckt med självvalda hattar och andra böjas under de avlagda?

Mamsell Löfgren hade nog också en gång haft

skär hy och brunt hår, som krusats med griffel i smyg för pappa prostens. Nu var hon grå och halvblind, men hon tummade på den avlagda hatten och sade halvt vädjande till Brita:

"Den är väl vacker, så jag kan gå med den?"

Den var inte vacker, och den passade inte alls mamsell Löfgren, men Brita tänkte:

"Hon har ingen annan och hon får ingen annan söndagshatt. Det är synd att ljuga, men det är ändå värre syn att tala sanning."

"Den är riktigt trevlig, vet tant", sade hon.

"Ja, det visste jag väl, att inte Ada Stenkvis ville ge bort något, som hon inte kunde gå med själv. För det kunde hon väl, om hon velat?"

"Visst", ljög Brita, "den hon hade var inte ett dugg bättre."

"Så snällt av henne", sade mamsell Löfgren.

Brita såg i andanom den lilla halvblinda mamsellen treva sig försiktigt gatan fram till kyrkan, vilket numera var det längsta hon torde gå utan hjälp. På hennes huvud vickade den löjlga hatten. Gatpojarna skrattade. Men mamsell Löfgren visste inte om någonting, hon var lycklig i sin tro på människorna i allmänhet och fröken Stenkvis i synnerhet. Och det man inte vet och inte ser gör en ju ingenting. Men Brita glömde plötsligt mötet med offerstudenten. Han var sjutton år, och då har man råd att försumma ett rendez-vous. Hon kände sig på något sätt solidarisk med mamsell Löfgren och i harnesk mot de blänkande nya vårhattarna därute. Hennes själs ögon tårades vid tanken på pepparrot och allt det andra, som mamsell Löfgren fått tigga sig till under sitt fattiga liv. Genom någon underlig idéassociation kom hon att tänka på väggskåpet i expeditiionsrummet därhemma i Lönnblomma prästgård, där "bror Evald" förvarat de ägg, som han stal från sina egna höns och använde att köpa brännvin för. På den tiden fanns inte mothok på annat än lyckan, och av den hade mamsell Löfgren fått en synnerligen sparsam ranson.

"Kan jag inte hitta på något vänligt att säga åt henne", tänkte Brita och kände sig så sjuttonårigt världsvis och tafatt på samma gång.

"Å tant, vad skall jag göra med min arm; jag snavade i trappan i morse och stötte den, och nu värker den så", sade Brita och tänkte: "Mätte Vår Herre och min pappa förlåta mig, som ljuger så syndigt."

"Lilla barn", sade mamsell Löfgren ivrigt, "det finns inget bättre än blyvatten, det kyler, det helar och det fördelar." Och därmed var hon efter flaskan och gjorde i ordning ett omslag. "Nej, tacka mig inte! Det är Brita, som skall ha tack för att hon offrat en vacker värkväll på gumman."

Och ännu i dörren, när Brita gick: "Tänk, en sådan lycklig dag! Först Brita och så den vackra hatten. Och tänk, att det finns människor, som har råd att lägga av så präktiga kläder!" Hon lyfte upp ett par av landshövdingens jägeronämnbare.

Men när Brita hunnit ut i gränden och kastade en blick mot mamsell Löfgrens fönster, såg hon mamsellen prova den gamla hattskrällan.

Den barmhärtiga gyllene skymning, som blott våren och lögnen förmå skapa, sänkte sig över staden.

— — Så invigdes av Maherra och de andra, arbetsstugan i Pajala. En vecka senare kom Ositala och jag dit. Och då var det julfest — och alla de leksaker som sändes dit i julas genom Idun delades ut och vi hurrade för glädjen så det ekade i de nyinvigda väggarna. Det var första gången dessa barn fått en julkapp! Det blev nu en barnaglädjens invigningsfest.

Pajala arbetsstuga är som synes stor och präktig. 32 fattiga barn ha här fått sitt hem. Jag besökte lilla Veinas — ett av Pajala-barnens eget hem — några mil därifrån, då jag reste från Pajala. En kåk i skogen. Golvet var jord med gropar i, täckta av hö och säcktrasor. Det var barnens huvudkuddar om nätterna! Det fanns bara en enda säng, men utan sängkläder eller täcken bara fylld med lump. Inga möbler eller husgeråd mer än en gryta och ett par tallrikar och koppar. Fem barn, en blind far

och en klen, apatisk mor, som då och då fick »en sorts anfall». Familjen hade varit skingrad, utackorderad »på socknen», men nu sökt sig samman för att svälta och frysa ihop.

Och ändå, barnen sågo friska och duktiga ut, men jag vågar ju inte säga om fettet var hälsans. Aldrig glömmar jag det besöket, och hur stjärngrann himlen var som välvde sig över skogshemmet och vilken brokig norrskensdräkt den prydde sig med just den kvällen, då vi sökte oss väg ut genom skogen för att fortsätta till Pello arbetsstuga, den sista jag under denna färd hade tillfälle besöka i Norrbotten.

Barnen hade varit uppe länge för att vänta, men till sist hade de blivit uppskickade att lägga sig. Men 30 par små öron hade lyssnat och sömnen hade ej velat komma. Då jag luftyr kom inklivande i »vargen», syntes i trappan till övre våningen, där sov-

salarna äro, en hel skara vitklädda barn trängas. Och bilden om Jakobs stegen kom osökt för mig.

Tidigt på morgonen väcktes jag av svenska sånger.

Genom fönstret syntes glastrutorna glimma i finska Pello på andra sidan älven. Men där barnen rent och klart sjöngo: »Sverige är mitt allt på jorden, intet är som Sverige kärt» kände man ånyo vilka fästen dessa arbetsstugor äro för att knyta svensk ungdom och Sveriges framtid allt fastare vid fosterlandet.

Och jag hoppas att den nästa arbetsstugan vid gränsen, som centralstyrelsen hoppas genom Iduns grundplåt och fortsatta insamling kunna få bygga, snart skall få bli en verklighet.

Ingen som besöker Norrbottens arbetsstugor lämnar dem utan att erfara deras djupa betydelse, såväl fostrande som nationella.

CRÈME DE CHOLEPALMINE

Antiseptiska hudmedel, säljes å apotek, av parfym-, speceri-, sybehörs- och färghandlare, perukmakare m. fl. i tuber à Kr. 1.— och 60 öre.

5:—

Ett gediget och billigt praktverk

Carl Larssons: Svenska kvinnan genom seklen.

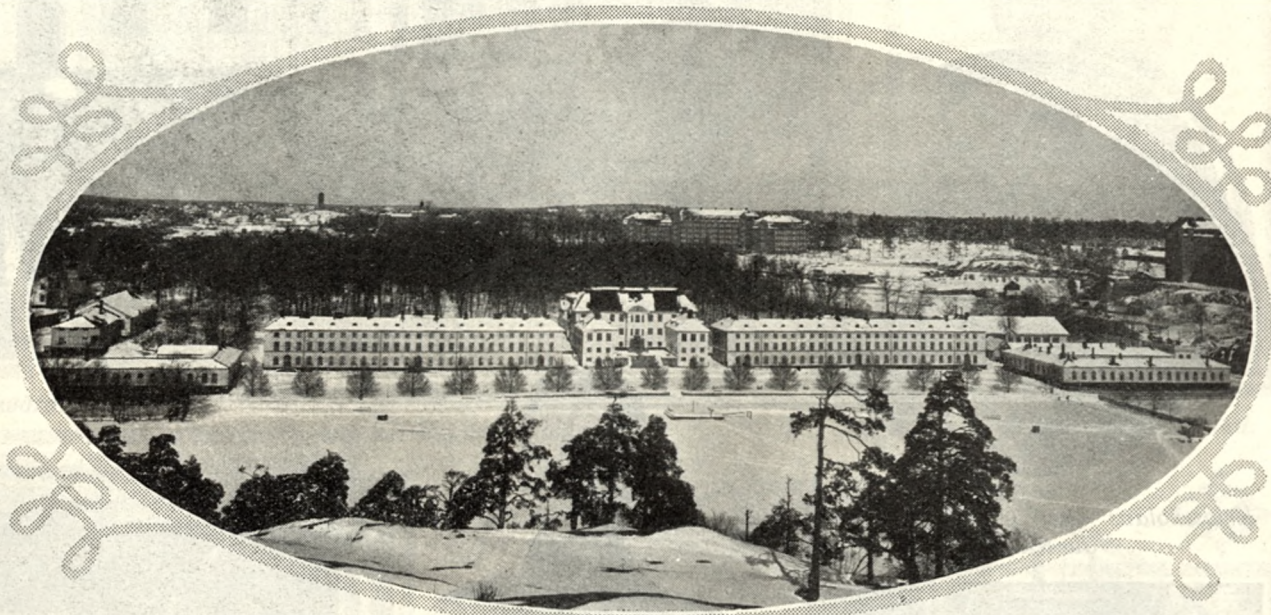
Rekv. direkt fr. Iduns Exp. Sthlm. Fraktfritt Kr.

5:—

BLAND KARLBERGARE

Kompaniche-
fen för Reserv-
officerarnas
kompani Kap-
ten L. Bratt.

Karlbergs slott.

I DESSA DAGAR, DA VÅRT FÖR-
svarsproblem tilldrager sig ett allmänt och
mångenstädes livligt intresse, hoppas vi, att
en kortfattad redogörelse för den skola,
där vår armés unga officersämnen hava sin
hemvist och få sin grundläggande utbild-
ning skall mottagas med intresse av Iduns
läsekrets.

Få av våra utbildningsanstalter torde ha
fortbestått sedan i snart ett och ett halvt
sekel på ett och samma ställe och på en
så traditionsmättad och historiskt minnesrik
plats, som krigsskolan.

Vid ett besök därute får man även ett
starkt intryck härav. Blott för ett 20-tal år
sedan låg Karlberg så gott som på landet,
omgiven av sin gamla vackra park och med
utsikt över det då lantliga och obebyggda
norra Kungsholms-landet. Under de senaste
decennierna har storstaden emellertid varit
stadd i en rask frammarsch och den unga
Birka-staden har nu ryckt det gamla slottet
in på livet.

Det är en egen kontrastverkan, att, sedan
man lämnat den moderna och man måste
tyvärr nog även säga banala storstaden,
några stenkast bakom sig och står på Karl-
bergs borggård, känna sig liksom förflyttad
århundraden tillbaka i tiden. Oemotsständ-
ligt gripes man av en sådan känsla vid
åsynen av det gamla barockslottet, som räk-
nar sina anor från första hälften av 1600-
talet och gömmer på så många rika hi-
storiska minnen. Det var här Carl XII
lekte sina barndomslekar och det var hit han
fördes en kulen januaridag 1719 för att läg-
gas på lit de paradi i en av slottets salar.
Så väl hans moder Drottning Ulrika Eleo-
nora d. ä., som hans syster drottning Ul-
rika Eleonora d. y. bebodde slottet med för-
kärlek och under långa tider; den senares
väl bibehållna och vackra bibliotek förvaras
fortfarande på Karlberg.

De långsträckta fristående trevåningsflyg-

lar, som flankera slottet i öster och väster,
leda emellertid omisskänligt sitt ursprung
från en senare tid. De uppfördes samtidigt
med att Carl XIII, som riksföreståndare
1792, upplät slottet till den då nyinstiftade
Krigsakademien, vars arvtagare den nuva-
rande krigsskolan är. Den östra flygeln in-
reddes då till logement, sjukrum m. m. och
tjänar allt fortfarande samma ändamål. I
den västra flygeln inrymdes matsalar, kök
samt bostäder åt lärare och befäl m. fl.
och användes den likaledes ännu i dag i
stort sett på samma sätt.

Själva slottet inreddes till lärosalar, bib-
lioteksrum och expeditionslokaler och i de
gamla praktrummen, där fordom furstligt
lysande fester gått av stapeln, har nu ge-
neration efter generation av kadetter inhämt-
at vetande i krigskonsten.

Dess byggherre var Carl Carlsson Gyl-
lenhjälm, Karl IX:s naturlige son, men den,
som nedlagt största förtjänsten om dess
utbyggande, inredning och utsmyckning är
drottning Kristinas gunstling, den lysande
ädlingen Magnus Gabriel de la Gardie, som
blev dess ägare i mitten av 1600-talet. Fri-
kostig och intresserad av all konst, enkan-
nerligen byggnadskonsten, tillkallade han
den berömda franske arkitekten Jean de
la Vallée som på ett praktfullt sätt istånd-
satt slottet. Särskilt gäller detta om den
s. k. Rikssalsvåningen två trappor upp, vil-
ken befinner sig i så gott som sitt ur-
sprungliga skick. Det största och vackraste
rummet, Rikssalen, utmärker sig för sitt
sällsynt rikt och vackert i gips ornerade
tak samt prydes med ett stort antal batalj-
målningar och porträtt i olja av bistra 1600-
tals krigare, samtliga av stort konst- och
krigshistoriskt värde. Även i de övriga rum-
men i slottet äro dylika upphängda. Denna
tavelsamling, som en gång hopbragts av
Magnus Gabriel de la Gardie, blev genom
Karl XIV Johans ingripande räddad och
skänkt till krigsskolan, då den hotades av
förskingring vid en auktion å Leckö slott
på 1820-talet. I nedre våningen äro de
egentliga föreläsnings- och lektionsrummen
belägna, medan Rikssalsvåningen tages i
anspråk vid mera högtidliga tillfällen. Det

lilla stämningsfulla slottskapellet är inrymt
i undre våningen och där hålles gudstjänst
varje söndag, under de tider då kadetterna
befinna sig å Karlberg.

Ända från krigsakademiens instiftande
och in på 1860-talet, antogs kadetterna re-
dan vid 13 års ålder och kvarstodo som
sådana under en 4 à 5 år. En följd härav
var att ej ringa tid måste ägnas åt kadetter-
nas humanistiska bildning.

— Vid denna tid ägde emellertid en radi-
kal omgestaltning av läroanstalten rum. Då
organiserades den nuvarande krigsskolan,
som en rent militär tillämpningsskola och
mogenhetsexamen blev hädanefter ett av
villkoren för antagning som kadett. Ett be-
tydelsefullt steg i krigsskolans utveckling
under senare tider är tillkomsten av reserv-
officerskursen från 1904. För inträde i
denna fordras icke alltid studentexamen,
som fallet är när det gäller officerskursen.
Den förberedande militära utbildningen före
inträdet vid Karlberg är ungefär densamma
för båda kurserna och tar något mera än ett
år i anspråk.

På Karlberg är däremot utbildningstidens
längd väsentligt olika. Under det att offi-
cerskursen pågår i 14 månader, varar re-
servofficerskursen endast i 4. Tvenne dy-
lika anordnas årligen, av vilka den första
pågår under tiden januari—april och den
andra under maj—augusti. Den ena kur-
sen har förlagts till sommarmånaderna för
att de unga män, som studera vid universi-
tet, högstskolor etc. skola kunna genomgå
kursen, utan att lida allt för stort avbräck
i utbildningen för sitt egentliga levnadskall.
Officerskursen börjar i medio av oktober
och avslutas med officersexamen påföljande
år strax före jul.

Tillströmningen till officerskursen har al-
drig varit så stor, förklarligt nog, som under
världskriget. 1917 utexaminerades något
mer än 150 elever från officerskursen och
omkring 250 från reservofficerskurserna.
Under de därpå följande åren inträdde,
av kända anledningar, en märkbar minsk-
ning, varom Svenska arméns rulla nog-
samt vittnar, i det att flera av våra infan-

(Forts. sid. 510.)

En ständig glädjekälla

bereder Er ett friskt och sunt nervsystem. Äro nerverna försvagade, blir Ni sömnlös, trött, missmodig och misslyckas följaktligen i Er förebavanden. Tager Ni i sådant fall en **Sanokapsel** dagligen stärkes nervsystemet, stimuleras ämnesomsättningen, höjes levnadsmodet och jämväl energien och arbetslusten. Sanokapslarne finnas i askar å kr. 2.25 och 4.25 å alla apotek och i kemikalieaffärer.

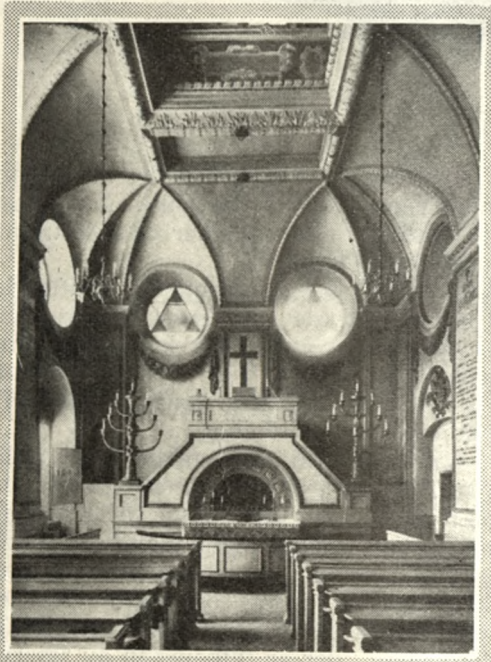
PÅ KARLBERG

Krigsskolans chef Överstelöjtnant T. av Klercker.

Officerskursen

Slottskapellet.

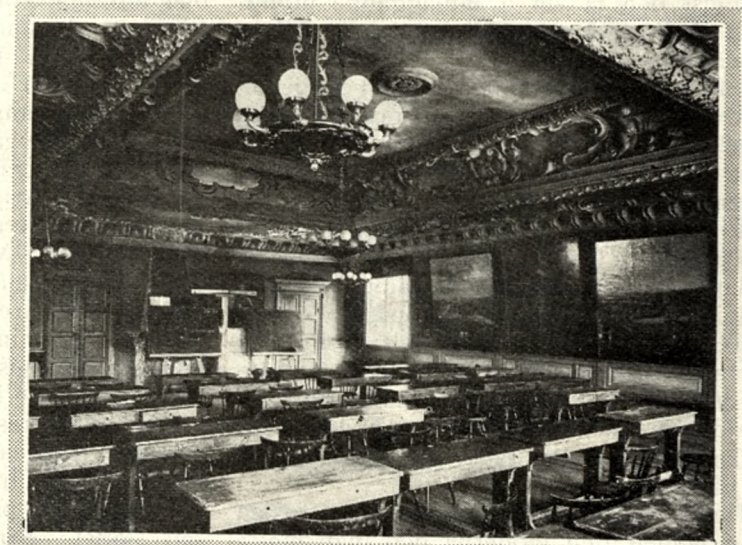
Kompanichefen för officerkursen Kapten G. Winroth

Skarpskjutning.

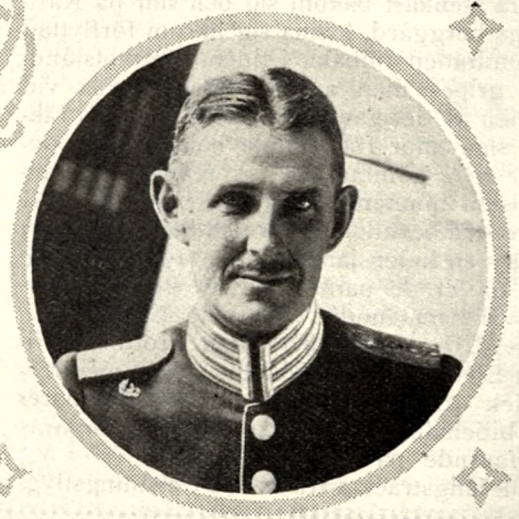
Kadettmessen.

Rikssalen.

En av mat-salarna.

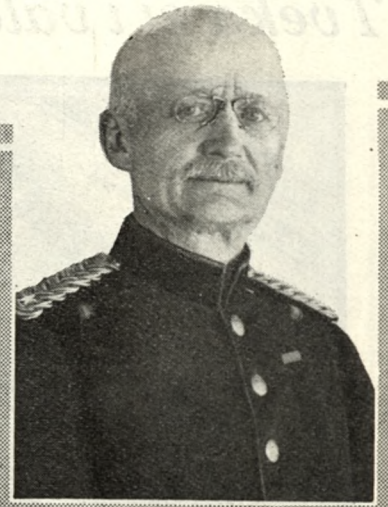
Adjutanten Kapten A. Kugelberg.

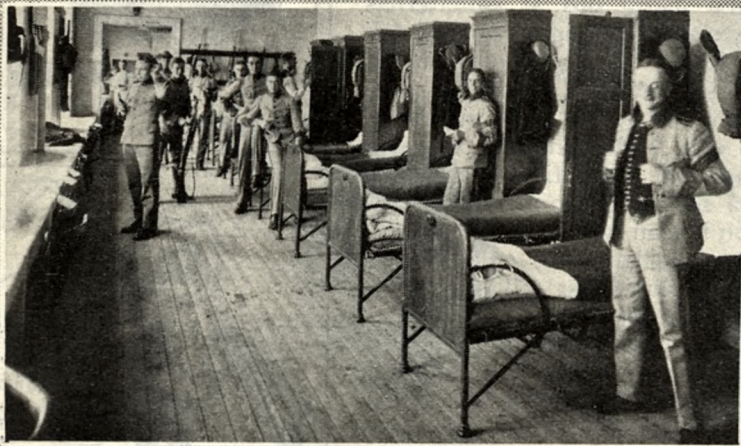
Intendenten Kapten K. Reutersvärd.

Ett bajonettanfall.

Läkaren Dr Oscar Sellerblad.

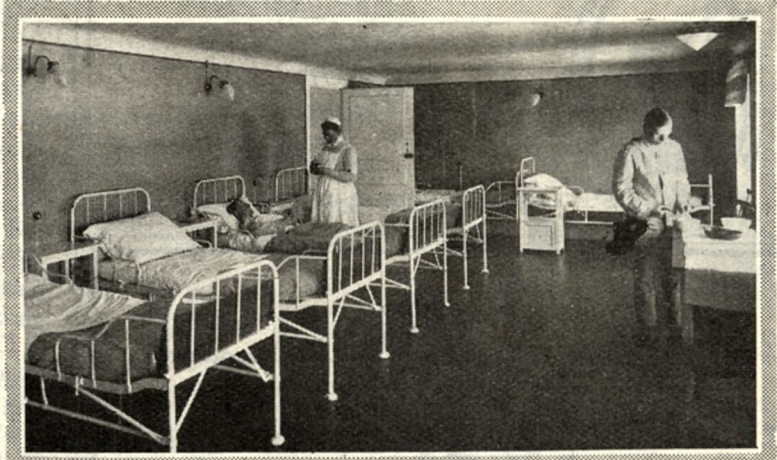
Ett av logementen.

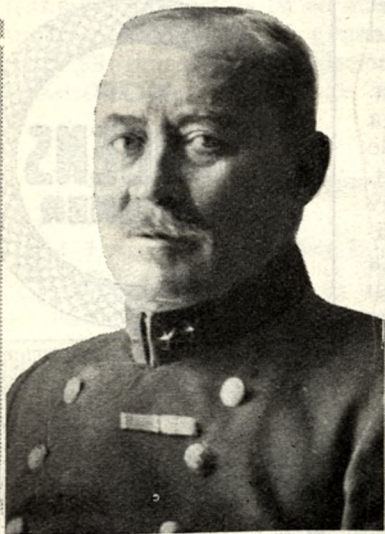
En lektion i krigsbyggnadskonst i Fortifikationsskolan.

Gymnastikövning.

Ett sjukrum.

*Väbeln och förvaltaren
Löjtnant G. Ahlberg.*

Reservofficerskursen under stridsövning.

Oldfrun Helga Pettersson.

Tveka ej i valet av tvål

utan köp

Gahns Lanoiattvål

Vår mycket omtyckta
"3/4 kg. ask"

Choklad endast
Konfekt 4:70 kr.
Marmelad per ask

till landsorten fraktfritt 5:20 kr. pr. ask rekommenderas.
PERCY F. LUCK & CO

Olycksfall- och sjuk-
Skadestånds-
Automobil-
Motorcykel-
Glas- o. Vattenskade-
försäkring.

Försäkrings A.-B. NORNAN, Göteborg.

Zwitsersch
Fabrikat.

Säljes på
apoteken.

30 årig Erfarenhet.

Dr. Hommel's

Hämatogen!

Det bästa blodbildande

Kraftmedlet

för barn och vuxna i alla åldrar.

Aktiengesellschaft Hommel's Haematogen, Zürich.

Generalagenter för Sverige:

Apotekarnes Droghandels Aktiebolag, Göteborg o. Stockholm

(Forts. fr. sid. 507.)

teriregementen f. n. stå med hela fänriks- (underlöjtnants-) graderna vakanta. Antalet nyutnämnda officerare sjönk oavbrutet och var 1920 endast 39 på aktiv stat. Sedan dess har återigen en ökning kunnat konstateras och f. n. är antalet 72. Blott det osäkerhetstillstånd upphör, som armén f. n. lever under och vilket åtminstone i viss mån blir fallet i och med det att försvarsrevisionen framlägger sitt förslag till ny arméorganisation torde gynnsammare förhållanden åter inträda. Ett villkor härför är dock givetvis, att statsmakerna genomföra en effektiv lönerreglering, varigenom tillfälle beredes även för den ekonomiskt mindre väl lottade att ägna sig åt officerskallet.

Ett kraftigt främjande av rekryteringen vore säkerligen införandet av officersekiperingshjälp för alla, en förmån som hittills endast reservofficerskursens elever kommit i åtnjutande av och vilken förra året höjdes från 500 kr. till 1,000 kr.

För att ägna några ord åt kadetternas dagliga liv, gestaltar det sig i regel på följande sätt: Kl. 6 går reveljen och då gäller det för kadetten att hastigt få sömnen ur ögonen, för att en halv timme senare stå fix och färdig framför sin uppbyggda säng, då dagsofficeren passerar logementet på sin morgonrond. Kl. 7 taga övningarna sin början och fortgå med uppehåll för frukost mellan kl. 9 och 10 samt en halv timmes lunchrast till strax före 4, då middagen utspisas.

Efter middagen taga de flesta sin tillflykt till den rymliga och trevliga kadettmessen, där de vid en kopp kaffe och en tidning njuta av en välbehövlig stunds vila efter förmiddagens strapatser. Teoretiska lektioner ha nämligen under den gångna delen av dagen omväxlat med ridning, gymnastik och olika slag av praktiska övningar ute på Karlbergs djurgård, den s. k. Pampas eller i längre bort från Karlberg belägen terräng. Tiden mellan kl. 5.30 och 8 på kvällen är uteslutande anslagen åt teori, i regel övningsläsning, vilken användes till förberedelse för de titt som tätt återkommande kunskapsprovningarna. Efter ett lätt aftonmål, kan den, som så önskar, åter tillbringa en stund i messen, där det muscieras, spelar schack, bräde el. dyl. för att vid tapto kl. 9.30 bege sig till logementen. Tjugu minuter senare ljuder den s. k. tystnadssignalen och en arbetsfylld dag är till ända.

Ett välbehövligt avbrott och omväxling i vardagslivet beredes genom de varje lördag och söndag återkommande s. k. allmänna permissionerna, då kadetterna få bege sig in till staden för att hälsa på i sina hem, hos anförvanter eller vänner, besöka teatrarna el. dyl.

Festliga inslag i själva Karlbergs-livet saknas ej heller. Sådana utgöra de tid efter annan återkommande och av ålder kända och uppskattade Karlbergs-balerna. De äga rum i den förut omtalade ståtliga Rikssalen, som vid dessa tillfällen strålande i festlig belysning kommer till sin fulla rätt. En smörgås och några förfriskningar av enklaste slag är allt som bjudes på, men säkerligen äro dessa baler ej mindre roliga än de som gå av stapeln under betydligt pretentiösare former. Den årligen återkommande vårfesten är ej minst uppskattad. Den hålles i den gamla, sällsynt vackra parken, som i sin första världiga skrud bildar en enastående vacker ram för en fest som denna, vid vilken spex, riduppväsning m. m. omväxla med dansen, som denna gång äger rum i gymnastiksalen. —

Till slut må här nämnas några ord om det goda kamratskap, som av ålder kännetecknat krigsskolan och haft sitt hemvist inom dess murar. Kadettlivet sammanför

- Steinway & Sons -

Lundholms
Pianomagasin

Stockholm
Jakobbergsgatan 39

Göteborg Malmö

Ring så hämta vi. Riks och Allm. tel.
Sänd pr post eller järnväg, adress:
STOCKHOLM.

Saltsjöbadens Kem. Tvättanstalt

Husmödrar!

Full valuta er-
hålles endast då

WINBORGS
ÄTTIKSPRIT

användes.

Högsta styrka.
Finaste arom.

Pris i Stockholm 1-lit. 2,25, 2-lit. 4,25
.. i landsorten .. 2,50, .. 4,50

Statsrådets fruar kunna samfällt intyga att

Yvy-Tvålen

är den yppersta bland tvålar

Fabrikanter: Österlin & Ulriksson, Ystad

vea

kamraterna på ett helt annat sätt, än vad som är fallet, exempelvis vid ett universitet. Samvaron är här ej slut med övningarna för dagen, utan fortsätter så att säga dygnet om. Vänskapsband knyts som vara livet ut. Kantigheter och ojämnheter i lynnen och vanor jämnas ut och försvinna. Skulle någon gång, som särskilt förr i världen väl kunde hända, denna avfilning taga sig väl hårda uttryck, vet befälet, som noggrannt övervakar kadetterna i alla avseenden, att med kraft och målmedvetenhet taga itu härmed. Något slag av översitteri, s. k. penalism, tolereras under inga förhållanden, men väl ett glatt och oskyldigt skämt. Man kan ej önska annat än att det förslag, som varit å bane för krigsskolans förläggande till annan plats än Karlberg, ej måtte komma till utförande, utan att våra blivande officerare allt framgent måtte få komma i åtnjutande av förmånen att fostras på ett ställe, där alla betingelser härför äro så gynnsamma och där de i känslan av förpliktelser mot svensk storhetstid känna styrkan av traditionens band.

A. K.

Spalten om böckerna.

(Forts. fr. sid. 503.)

I Kristin Lavransdatter har hon haft att brottas med ej få svårigheter; men hennes fina språksinne, stilistiska skicklighet och kärlek till verket ha givit henne medel i handen att besegra dem.

En amerikansk författare *Sinclair Lewis* ger i en omfångsrik roman "Storgatan" en humoristisk och

efter allt att döma träffande skildring av amerikanskt småstadsliv i nutid. Staden heter Gopher Prairie och hjältinnan Carol Kennicott. Och detta amerikanska Grönköping är det mest självmedvetna lilla samhälle i staterna, där man rycker på axlarna åt New York och Chicago och där Clarks järnhandel, De glada sjuttons klubb och biografen Rosenknoppen utgöra blomman av allt som är merkan- till, intellektuellt och artistiskt i landet. I denna miljö av fanatiska lokalpatrioter och hemgjorda kvickhuvuden placeras Carol Kennicott av ödet, efter att förut ha levat i storstäderna och där till- ägnat sig en fördomsfriare uppfattning av världen och människorna. Hon håller på att andligen dö i Gopher Prairie's atmosfär, vill reformera det lilla samhället, men slutar med att resignera, finna allt bra som det är.

Alltsammans berättas brett, stundom för brett, men med flödande humor. Och galleriet av små- stadsmänniskor är ypperligt fångat och återgivet. För svensk läsekrets äger boken dessutom ett sär- skilt intresse, emedan några av Gopher Prairies per- sonligheter äro svenskar.

E. H-N.

En tombola har satts i gång till förmån för Sol- viks Barnkoloni. Denna koloni startades 1918 av Stockholms läns Barn- och Ungdomsförening. Under det sista året kunde kolonien i sitt hem vid Lilla Furusund ta emot 151 fattiga barn, därav 37 öst- götabarn, som kunde dricka hälsa och krafter i den härliga skärgårdsnaturen. Nu vill föreningen genom sin tombola skaffa medel till en fortsatt välsignelse- rik verksamhet — så behöfvig just nu i arbetslöshe- tens och nödens tider — och man får hoppas, att lotterna få en strykande avkastning. De kosta två kronor och rekvideras från *Lotteriexp., Bryggarega- tan 14, Stockholm*. Främst på vinstlistan står ett eget bo värt 15,000 kr. och dessutom märkas en mängd vackra vinster bl. a. några trevliga Forssjö- stugor. Den som får en nit, riskerar att vinna en Scania Vabisbil, värd tiotusen kronor!

Iduns hushållssida.

(Forts. fr. sid. 501.)

Delikatessill à la Martha (för 6 pers.). — 2 à 3 stora delikatessillar läggas under ett par tim. i litet mjölk. De rensas försiktigt och befrias nätt från skinn, ryggen och alla småben, varefter de hop- läggas och placeras på fat med ett litet mellanrum emellan varje. Garneras med persilja. — *Till säs*: 100 gr. smör, 3 medelstora portg. lökar, 1—2 msk. hackad persilja. — Löken skalas och skivas och får fräsa ljusbrun i en del av smöret. Den hackade per- siljan påströs och omröres, varefter resten av smö- ret ilägges och får smälta. Slås upp i en värmd säskål och bjudes till sillen samtidigt med nykokt, råskalad potatis.

Drottningkaka (för 6—8 pers.). — 4 ägg, 3¼ dcl. socker (omkr. 300 gr.), 200 gr. sötmandel, 10 bitter- mandlar, 100 gr. smör, 150 gr. kokt, kall riven po- tatis. — *Till glasyr och garnering*: 1 msk. vatten, saften av 1 liten citron, 6—8 msk. florsiktat socker; syltade apelsinskal eller pistaciemandel.

Smöret röres med sockret 15 min., varunder ägg- gulorna en i sänder nedrörs. Därefter tillsättes den skällade, rivna mandeln samt den rivna potatisen, och smeten röres ytterligare 5—10 min. De till hårt skum slagna äggvitorna iblandas försiktigt, och mas- san hälls i en med kallt smör tjockt smord och med ljust stötbröd beströdd låg form eller stekpanna. Kakan gräddas i svag ugnsvärme omkr. 1 tim., och tårtan får stå 10 min. i pannan innan den uppstjälp- pes. — Sockret, vattnet och citronsaften röres tills blandningen är tjock och jämn, då den med kniv bredes över kakan, varefter genast på glasyren strös hackade syltare apelsinskal, eller finhackad pistacie- eller annan mandel.

Potatis- och rödbetssallad (för 6 pers.). — Drygt 1 lit. potatis, 4—5 inlagda rödbetor. — *Sås*: 5 msk. varm buljong (eller vatten), 4—5 msk. god ättika, 4—6 msk. matolja, ½ tsk. torr senap, ⅓ tsk. vit- peppar, 1—2 tsk. salt, 1 tsk. socker, 1 msk. finhackad, rå rödlök, 1 msk. hackad dill.

Tillbringa Edra ferier å

GOTLAND

Besök VISBY. Nordeis märk- ligaste medeltidsstad. Lämpligt mål för skolresor.

Upplysningar genom

TURISTBYRÅN, VISBY

Gynna

IDUNS

annonsörer.

Pysbergs Blandning

Detta kaffe rekommenderas särskilt för god och fyllig arom.

PERCY F. LUCK & Co.

JAMAICA BANANER FRUKT OCH MAT MEN DE MÅSTE VARA MOGNA

Recept gratis!

Tillskriv

The Banana Company A.-B.

Norrländsgatan 16 - Stockholm.

"Luvisca"
(REGISTERED)

I Sverige inreg. varumärke

är oöverträffad i slitstyrka och elegans, krymper ej i tvätt och bevarar alltid sitt vackra utseende. "Luvisca" är lätt att tvätta och stryka och är idealt för damblusar, klädningar, pyjamas, barnkläder o. herrskjortor

För underhålliga efter-
apningar eller s. k. ersättningskvalitéer varnas. Den äkta varan har alltid namnet "LUVISCA" tryckt på stadkanten av varjemet.

"Luvisca" finnes i en mångfald (bindningar samt) vackra mönster och färgställningar.

Äkta "Luvisca" erhålles hos alla välsorterade manufakturaffärer i landet till ett fastställt pris av

Kronor 5:75 pr mtr.

Har Ni svårighet att anskaffa äkta "Luvisca" tillskriv då fabrikanterna (av artikeln)

Messrs Samuel Courtauld & Co.,
(Foreign) Ltd.,
19 Aldermanbury,
LONDON, E. C. 2.,

som bered villigt namngiva Eder närmaste inköpskälla.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET

BOMULLSTYGS-AVD., 1 tr.

**STÖRSTA URVAL AV
"LUVISCA"**

Vävsedar

jämte övriga tillbehör för handvästar. Vävspännare, Skyttlar, Skedkrokar och Spolmaskiner köpas förmålligast hos

A.-B. Borås Mek. Väfskedsfabrik,
Borås. Rikstelefon 1028.
Exp. till landsorten mot postförskott.

Lundstedts Tvättmedel

har blivit ett

VÄRLDSMÄRKE

som av auktoriteter bland de främsta svenska och utländska kemister och kemiska institutioner framhålls vara ett snabbt och säkert smutslösande tvättmedel utan att angripa vävnaden. Med den gamla tvättmetoden jämförande hållfasthetsprov har utfallit till

Lundstedts Tvättmedels fördel.

Endast en halv timmes kokning utan skrubbing, utan borstning. Ingen blötläggning i lut eller bleklösning utan endast i rent kallt vatten.

BILLIGAST I BRUK

därigenom att en stortvätt, uppdelad i små partier, kan kokas (rengöras) i samma lut.

BANBRYTANDE METOD.

Varma lovord har vid demonstrationer av Lundstedts Tvättmedel erhållits från tusentals framstående husmödrar i Sverige, Norge, Danmark, Schweiz, England Spanien, Australien, Amerika, Argentina.

Finnes i varje välsorterad Färg-, Kemikalie- och Specieraffär.

**Kalmar
Risstärkelse**
och Ni blir belönte med resultatet.
Kalmar Ångvarms A.-B.

Potatisen skalas och skivas tunt och rödbeterna finhackas. Till såsen blandas alla ingredienserna och potatisen och rödbeterna läggas och omrörs väl medelst ett par skedar. Salladen uppläggs i salladsskål och garneras med spröda salladsblad. Den serveras till den i tunna, breda skivor skurna rostbiffen.

Kall majzenpudding med chokladsmak (för 6 pers.). $\frac{3}{4}$ lit. mjölk, $\frac{1}{2}$ lit. vatten, 4-5 msk. socker, 3-4 msk. kakaopulver, 110 gr. (omkr. $\frac{1}{4}$ dcl.) majzenmjöl. — Till garnering: $\frac{2}{3}$ dcl. tjock grädde.

Mjölken, sockret, kakaon och större delen av vattnet blandas i en kastrull och får under kraftig vispning koka upp. Majzenan utröres väl i resten av det kalla vattnet och vispas. Krämen får under stark vispning koka omkr. 5-7 min., varefter den upphålles i en vattenspolad och sockerströdd form, som ställes på sval plats att under 4-5 tim. stelna. Puddingen uppstjälpes på fat och garneras med stora klickar av den vispade grädden. Puddingen kan i enklare fall serveras med god mjölk.

Imiterad sjömansbiff utgöres av tunna skivor överbliven rostbiff (el. annan stek), vilka läggas varvats i en djup eldfast form, med tredubbelt så mycket skivad potatis som kött och rikligt med i gott stekflott eller smör brynt lök. Mellan varven ströses peppar och salt. Med vatten utspädd steksås eller buljong hälls över till $\frac{2}{3}$ av formens höjd. Översta varvet beströses med stötblöd och mycket små flockar av smör. Formen införes i god ugnsvärme, och bör mer än första halvtimmen vara försedd med ett grytlock. Anrättningen är färdig efter omkr. 1 tim. och serveras i sin form.

"Lappkajs" (för 6 pers.). Drygt 1 lit. råskalad potatis, 4-5 dcl. buljong eller ej för salt spad från salt kött eller fläsk, omkr. $\frac{1}{2}$ lit. fint skurna rester av kokt eller stekt kött (här t. ex. litet "rask" från rostbiffen) eller fläsk eller korv, salt, 8-10 pepparkorn, $\frac{1}{2}$ lagerbärsblad.

Potatisen skalas tunt, skivas och får koka mer än halvmjuk i saltat vatten, vilket avhålls. Buljongen och köttet jämte kryddorna tillsättes, och alltsammans får sakta puttra omkr. 20 min., då med en gaffel de hela piskas mosigt. Skulle så behövas, tillsättes något mera vätska. Anrättningen upplägges på varm karott och serveras rykande het.

Marängkransar à la Misetta (för 6 pers.). — För varje person beräknas 2 ej allt för små marängkransar, som antingen kunna köpas hos konditorn eller göras hemma, (således här 12 st.), 3 dcl. tjock grädde, 1 tsk. vaniljsocker, 2-3 msk. riven surlimpa (eller annat bröd), 3 msk. sylt, (blandade rester), några syltade bär.

Grädden vispas till hårt skum och blandas med vaniljsockret och de övriga ingredienserna. (Brödet och syltet böra ha legat tillsammans en stund.) Hälften av marängkransarna läggas på ett fat, i stor klick av grädden lägges på varje och härpå kommer sedan en marängkrans. Överst lägges ett eller flera syltade bär. Resten av grädden lägges omkring. — Beredes strax före serveringen.

Klänning för en 14-åring.

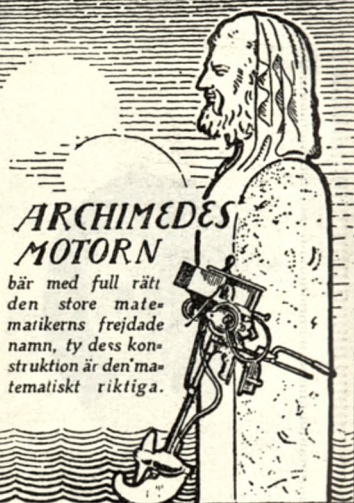

DENNA LÄTTSYDDA GLADA SOMMAR-
klänning är gjord av oblekt domestik med bårder av rött tvättäkta tyg och broderad nerikring och mitt fram samt på fickorna med korsstyg, som nu återigen äro på modet. Mönster å klänningen, som ställts till vårt förfogande av fru B. Lidbäck kan erhållas mot insändande av 60 öre i frimärken till Iduns Mönsteravdelning, Iduns Redaktion, Stockholm. Mönster å korsstyngsbroderiet mot 60 öre till fru B. Lidbäck, Iduns Redaktion, Sthlm.

Aug. Försters

Flyglar och Pianon
Hirschs Pianomagasin.
CEDERGREN & MÖLLER
Regeringsgatan 26, Stockholm

**ARCHIMEDES
MOTORN**

bär med full rätt
den store matematikers
frejdade
namn, ty dess konstruktion
är den matematiskt riktiga.

**Aktiebolaaget Archimedes
Sundbyberg**

Hurra!
Nu har mamma
tvättat min klänning med

Gummans Flingor

Förständig och behaglig slemlösning vid katarrer, bronkit, influensa (förkylning), astma, kramp, hosta, rethosa, etc. vinnes snabbast och effektivast genom lungmedlet

TUSSIN
— Lagligt skyddat —

Då naturen själv i och för fördrivande av akuta sjukdomar begagnar sig av kroppens utsöndringar, så måste varje tillvägagående, som understöder naturen, med nödvändighet bidra till sjukdomens botande.

Självklart är det fördelaktigare och större utsikt till bot att avlägsna det sjuka slemmet än att inestänga det.

Tussin, välbeprövat sedan 20 år, är enkelt, naturligt och välgörande, rensar lungor och luftrör, då exempelvis ett segt slem sätter sig fast i lungan, som försvagats genom långvarig hosta. — Bruksanvisning medföljer.

Pris: 5 kr. Räcker en månad. 14:e upplagan (70-75 tusendet) av broschyren "Om Tussin" sändes jämte prospekt gratis på begäran.

"H. den 24.2.21. Jag har haft en ovärderlig nytta av Tussin och vill aldrig vara den förutan. Har erfarit så glädjande resultat att jag ingen gång förut gjort liknande — och jag har likväl använt många slag under min sjukdom. Rekommenderar den till alla, jag tycker vara i behov av effektivt hostmedel, och önskar bara att den vore att tillgå å sanatorierna. Vad lindring det vore att erhålla i stället för den eviga Rosén och codein, som bjudes vid alla tillfällen och omständigheter. Med högaktning S. D."

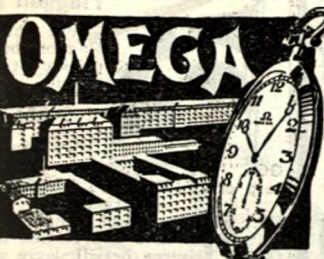
Originalbrevet till förestående utdrag har företetts mig, betygat Stockholm den 6 juli 1921.

Ex officio:
Uno Oldenburg,
Notarius Publicus

Fru HEDVIG LINDHÖLM.
Uppländsgatan 68, Stockholm.

OMEGA

Världsmärket bland fickur.
6,000,000 Omega-ur i bruk.

STIBERGS FISKBULLAR
HUSMODERNS FAVORITER

Fiskbullar av ny typ, innehållande fullständig näring i väl avvägda proportioner. Synnerligen lämpliga för barn, konvalescenter och vid dietkurer. Försök "Husmoderns Favoriter".

STIBERGS KONSERVFABRIK GÖTEBORG

LYONS

THE

är alltid bäst.

I parti hos:
Aktiebolaget **AHLBERG & BRENNER**
Stockholm.

I minut hos:
Knut Spira, Flemminggatan 17, Sthlm.

NADCO
HEMFÄRGER

Begär "HEM-FÄRGKARTAN".
Billigast.

Är överlägsen färgstyrka.
Säkrast. Tvättäkta.

Tvättar samtidigt med färgningen.
Hos Färg- & Kem.-handl. eller dir. från A.-B. Nadco, Göteborg.

NISSENS
CHOKLAD · KONFEKT
LAKRITZ · KARAMELLER

Specialité:
NISSENS BRÖST-KARAMELLER.

STÅLRESARMADRASSEN IDEAL

Hygienisk · Billig · Hållbar
Prislista gratis och franko
Obs.! Reducerade priser fr. 1 mars i år.

AKTIEBOLAGET RESAR
Tel. 780 Karlstad Tel. 780

IDUNS FÖLJETONG.
Ester. En nutidsroman.
Av ELISABETH HÖGSTRÖM-LÖFBERG.
(Forts.)

VI. ÖDET KNACKAR PÅ.
ESTER STOD TIDIGT PÅ MORGEN i nattlinnet vid telefonen och talade med Vanda Erling.

»Kan jag inte få komma en annan dag? Jag har så mycket att läsa i kväll och är förresten snuvig och otrevlig. — — — En extra attraktion för mig, säger du? Ah, vad du ändå är ädelmodig, som anstränger dig att spåra upp någon sådan, när du vet hur lönlöst det är! — — Nå, jag skall väl infinna mig då. Klockan sex, ja. Tack, tack! —»

När hon inemot den utsatta tiden skulle kläda om sig, föll det henne in att göra sig litet extra fin, och hon tog på sin nya, blågrå sammetsklänning, vars enda garnering var ett stort oxiderat silverspänne med inlagda, slipade stålagnar. I tamburen fick hon leta efter sin ena rutiga vante, mor Marits senaste julklapp, och medan hon gjorde det, frågade hon sig plötsligt utan minsta sammanhang: Vilken dato är det idag? Onsdagen den tjugofjärde november, den tjugofjärde november; — sakta och eftertryckligt nubbades orden in i hennes minne.

Upp hos Erlings sorlade redan några ungdomar i salen, men från världens rum hörde hon, medan hon tog av sina ytterkläder en främmande röst, mörk och tonrik som en klocka, och såg en storvuxen man i grå sportkostym stå och tala med docenten. Hon såg endast hans nacke och skuldror och hörde ej Harald kalla honom annat än du, men hon visste ögonblickligen vem han var.

Det blev oavbruten underhållning sådan som var Vandas specialitet: Harald spelade piano, en flicka sjöng danska visor och Velandel läste en del ur Peer Gynt. Men efter supén hade man fått nog och ville dansa. Ester stod i dörren till herrummet och såg på, då den främmande rösten, som hittills knappast talat tjugu ord, ropade helt lågt från ottomanen:

»Fröken Lyckhammer, kom hit in!»
Hon vände sig genast om och efterkom uppmaningen, men hon kände sig underligt brydd och förvirrad. Lyckligtvis talade han själv och såg helt upplivad och skälmaktig ut:

»Nu får ni vackert stanna här en stund, för ni vet nog att det är för er skull jag är här!»

»Nej, det vet jag rakt inte, fast jag börjar ana, att det är Vanda, som varit framme.» — »Ja, det var verkligen så att när jag i går kväll kom hit upp och skulle hälsa på Harald, rågade hon sina övertalningar att få mig hit idag med att det var en studentska — 'inte alls av de vanliga, utan mycket, mycket bättre!' — som var intresserad av att träffa mig. Fast jag visst inte dagligdags är bortskämd med uppmärksamhet från intellektuella unga damer, var jag i alla fall oomkullrunkelig, ty att anta en sådan här bjudning är egentligen från min sida en medvetet oärlig affär, jag som inte kan prestera den minsta föresats att vara litet angenäm! Men så kom hon att nämna, att det där intresset daterade sig från min första och enda artikel i Ny Dag i våras, och då föll jag till föga. Att någon förstått och gillat mig där, var nämligen något fullkomligt enastående, ty för den har jag skördat skurar av ovetta lika mycket från meningsfränder som motståndare.

(Forts.)

F. PAUL'S AZYMO/-STIMULUS

Befordrar i hög grad hårets växt

Då alla husmödrar erkänna att
ZENITH'S EXTRA VÄXT

förtjänar hedersplatsen som
finaste hushållsmör bör
det aldrig saknas i något hem.

Späda barn böra erhålla

en näring, som utvecklar hela barnorganismen och bevarar dess fulla hälsa. En snart 50-årig erfarenhet har visat, att intet näringsmedel bättre motsvarar dessa fordringar än

Nestlé's Barnmjöl

Det är ett pulver, berett av den renaste alpmjöl, finpreparerade veteskorpor och socker. Varje moder kan med detta medel bereda sitt barn en ren o. närande soppa utan att behöva utsätta det för användandet av den ofta nog tvivelaktiga vanliga handelsmjölken.

Salubrin vill ingen undvara
som lärt känna
dess goda egenskaper

GRAND HÔTEL & HÔTEL ROYAL
STOCKHOLM

Priser som
före riget

Enkelrum från kr. 6.
Dubbelrum " kr. 10.

N I N O
Oat-A meal

Ninon är
hudcrèmen
par preference

HYLIN & CO^s F. A. B.
STOCKHOLM

Gravvårdar

Bröderna Styrenius
Stenhuggeri A.-B.
VÄSTERVIK

Priskurant på begäran.

M. Zadig's
Gräddeland.
Tvål.

För huden
den bästa

PARFUMERIE M. ZADIG
H. P. ROHNGERD HOFLEVERANTÖR

BARNENS HUD SYSTER ELLAS
"SALVA"

Låt ej barnen plågas av narig och söndersprucken hud utan låt dem använda Syster Ellas Salva.

Tillverkare
PRIS KR 2
FABRIKSAB: ELLAS
~ STOCKHOLM ~
Försäljes överallt

Agria
EXTRA VÄXT

Margarin
A. A. AGRIA MARGARINFABRIK, STOCKHOLM

LÄSARINNORNAS SPALT

Svar till "Nervärkspatient". Med anledning av eder förfrågan i tidningen Idun av den 30 april d. å. angående lämplig vistelseort i Syd-Frankrike för nervsjuk patient, kan jag meddela, att Arcachon kurort, belägen c:a 1½ timmes resa från Bordeaux vore särdeles lämplig, på grund av sina hälsobringande pinjeskogar, sitt lugna, skyddade läge, och sin absoluta stillhet och ro rekommenderas allmänt av de flesta nervspecialister bland läkare. Under tecknad svensk undersåte är bosatt här sedan flera år tillbaka och är innehavare av ett pensionat, Villa Menton, Arcachon, (Place Brémontier), beläget i det s. k. vinterkvarteret av Arcachon, omgiven av härliga pinjeskogar. Pensionatet består av 14 rum, varje gäst rum försett med egen balkong, stor skyddad ligg-hall finnes, härliga promenader inom pensionatets område, palm-trädgård, orangeri, 2 salonger, badrum samt alla nutidens bekvämligheter. Svensk och fransk betjäning stå till förfogande. Fullt svensk matlagning eller fransk, allt efter önskan. Referens: Svenska Konsulatet, Bordeaux. (Consulat de Suède, Cours de la Martinique à Bordeaux). Pris för fullst. pension: 22 frs per dag, vid månadsinackordering 600 frs per månad. Den bekvämaaste resrouten torde onk-ligen vara per ångbåt från Stockholm eller Köpenhamn till Bordeaux. I Stockholm torde Rederiaktiebolaget Sveas båtar fortfarande gå i regelbunden trade, från Köpenhamn Det Forenede Dampskibsselskab. Önskar man resa per järnväg, torde routen: Köpenhamn—Gedser—Warnemünde—Lübeck—Hamburg—Frankfurt—Strassburg—Bordeaux vara den snabbaste, då hela resan torde kunna tillryggeläggas på c:a 3 dagar. Som lämpliga anhaltstationer på resan torde Lübeck (Hotel Victoria) och Frankfurt a/M. (Baseler Hof) kunna rekommenderas. Från Strassburg till Bordeaux gå direkta tåg. Så till sist några ord beträffande klimatet i Arcachon. Detta är för svenskar det bästa tänkbara. Aldrig snö, medeltemperaturen vintertiden mellan 15 å 20 grader Celsius värme, sommartiden 25 å 30 grader. Man promenerar nästan hela året om utan ytterkläder. Alltså inga temperaturöversraskningar, och därför inga förkylningar. Herbert Wennström.

Svar till Idun-vän. En utmärkt inackordering för en ung flicka kan erhållas i närheten av London hos Mrs M. Hart-Dyke, adr. Great Nast Hyde, Hatfield, Herts. Referens Fru Ellen Rooth, Sibyllegatan 16, Stockholm. Rikst. 736 60.

Svar till "Skånebröd". Jag tror att vilken lämplig och nätt affär som helst gärna skulle vilja taga emot edra hembakade kex till försäljning. Men Ni får själv höra efter och hava prov med er. Hör efter i affärer i er nägor-lunda omedelbara närhet. I kolonialaffärer — helst där ni är kund själv. I finare kaffeffärer där det mestadels säljes kaffe och vid sidan om detta karameller, choklad, etc. Jag vet sådana affärer som hava bröd i återförsäljning för bagare. Ävenledes spettkaka. I en sådan affär skulle det passa med edra kex. Varför inte själv sätta upp en sådan affär. Ni kunde ju koka karameller dessutom. Ville ni inte ha kaffeffär med att mala kaffet

Kvarnström & Eriksson

Sliperi, Förmicklings- & Oxideringsfabrik

Kungsg. 84, STOCKHOLM.
Allm. t. Kh. 121. Rt. 303-14.

Över 80,000 kronor

utlottas i

**Den stora
TOMBOLAN**

till förmån för

Solviks Barnkoloni

vars lotter nu äro utkomna och expedieras även till landsorten mot pr postanvisning insänd förskottsliv med 2 kr. pr lott + 50 öre till porto för 1—5 lotter. Lotterna äro förseglade och inlägges i breven, som även förseglas, av Överståthållareämbetets kontrollant och avsändes i rekbrev.

OBS.!

De höga vinsterna:

Eget bo å 15,000 kr.

Häri ingår bostad vid Äppelviken och fullständig bosättning.

**En Scania-Vabis-Bil
å 10,000 kr.**

**Villa "Kullatorp"
å 4,650 kr.**

**Motorbåt med Penta-
motor å 4,000 kr.**

**Motorcykel med sid-
vagn å 2,400 kr.**

Pianino . . . , å 2,100 kr.

Äkta matsilver . . . , 2,000 "

En Forssjöstuga . . . , 1,250 "

" . . . , 1,100 "

Linneuppsättning . . . , 1,000 "

Nysilverschatull . . . , 1,000 "

OBS.!

**5,000 vinster och
dragning även på
nitarna.**

Insänd pengar pr postanvisning till önskat antal lotter under adr.
**Lotteriexp., Bryggareg. 14
Stockholm C.**

**Tänk alltid på
NORMANS**

vid behov av Glas och Porslin.
Tegnérsgatan 23. — Odengatan 41.

**Kristall
PATENT**

DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
VETEMJOLET

AB WÄRTEN PEHRSSONS VÄRSTAD
CHRISTIANSTAD
GÖTEBORG
KRISTALL-PATENT

Flaggan i topp!

Vid behov av flaggor begär vår priskurant och prov å duk.
Vi tillverka YL-LEFLAGGOR av prima kronduk "STORMFLAGG" av bomullsduk med tvinnad varp och "PRIMAFLAGGOR", starka och prisbilliga.
Vårt fabrikat tvenne gånger prisbelönt. Alla färger äkta och måtten lagenliga. OBS! Priserna betydligt lägre än i följ. EKELOF & SVENSSONS flaggfabr., Karlstad 4.

VIKING

**GULDPLATERADE
UR-KEDJOR**
VARANTIGAST SHAKFULLAST
BILLIGAST
I parti hos Sverige-Ur-
makare A.-B., Sthlm.

Hermes

velocipeden är försedd med Eadie
navet; världens förnämsta
frijhulsnav.

A/B NYMANS VERKSTÄDER
UPPSALA.

FAMILJERÄTTSSÄRENDEN

Äktenskapsförord. Boskillnads-
och äktenskapskillnads mål.
Boutredningar och arvskiften.
TESTAMENTER

Advokatfirman

Andén & Staël von Holstein

Eva Andén. Mathilda Staël von Holstein

Lilla Vattugatan 14.

Riks 7576, 24488 Allm. 18336

Stort urval
av barnsängar, turistsängar, madrasser,
täckor, filtar, mattor, gardiner.
Billiga priser.

ADOLF PEHRSON
NYBROGATAN 34
Stockholm. A. T. Öst. 3673.

Spirella-

Korsetter erhållas hos

Fru ANN-MARIE SEDSTRÖM,
Östermalmsgatan 22. A. T. Öst. 5797.

DAMER!

Förstör icke ert blusliv med armsvett. Använd

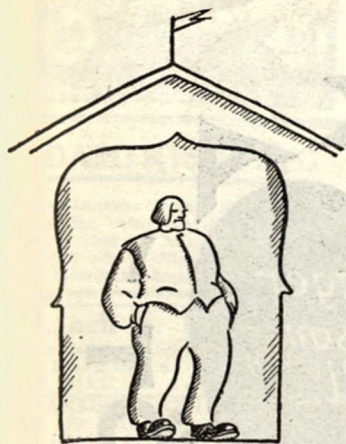
VASENOL-PUDER

ett ypperligt, av läkare rekommenderat specialmedel mot hudlöshet, sår och röd hud. Avlägsnar svettlukt och all obehaglig hudutdunstning. Men se till att ni får bästa sort Vasenol i bleckask på apoteket.

**KRYMPER
EJ YLLE**

**MERKURTVÄL
VIOLA
GÖTEBORG**

BYAMANNEN

Byamannen är böndernas talesman vid avgörandet av alla frågor, som röra byn i dess helhet. Han är en sorts klockarför, som måste allting bestyra och hans ord äger tyngd och myndighet. Han är vanligen den lycklige ägaren av ett mönsterjordbruk och hos honom gästa biskopen och landshövdingen vid besök i byn. Man igenkänner hans gård på den vackra, vitmalade förstuviken och gårdsfolket på de blanka, finpolerade skodon, som lysa i solskenet, när folket springer mellan storstugan, lillstugan, härbret och ladugården. Byamannen är liksom en högsta föresyn i allt och han vet, att aktad och ansedd är endast den bonde, som låter putsa sina och gårdsfolkets skor med Viking skokräm. Han avskyr alla efterapningar, som framträda med anspråk på att vara "lika bra", men aldrig hålla måttet. Han håller envist fast vid allt som prövats och befunnits vara bra och därför skall man förgäves försöka få honom att köpa en annan skokräm än Viking. Han anser att Viking skokräm tillfredsställer alla krav på ett billigt och förträffligt skoputningsmedel. Hans valspråk är: Viking skokräm bruke alla i din stuga och låt ingen annan vara på dig truga.

VITA KAPPOR

tvättas kemiskt.

Förstklassigt utförande
hos

LUNDBY

Skönfärgeri & Kem.
Tvättanstalt, Göteborg
KUNGL. HOVLEVERANTÖR

Vår nya katalog

ELEKTR. VÄRME-APPARATER

har utkommit.

Sändes gratis och franco.

JÄGERS ELEKTR. AKTIEBOLAG
Eskilstuna.

Flaggor Sticktåcken och Vaddmadrassar

i alla prislägen o. kvalitéer. Begär prislista. Driftiga agenter antagas.

Göteborgs Flag- & Täckfabrik
GÖTEBORG I.

själv, så tag uppvägt kaffe i små påsar i 1 och 2 hekto att ha till återförsäljning. Så kunde Ni ha té till återförsäljning. Så göra många damer. Butik behövs inte. Bara man har bekanta och blir känd. Försök! Ebon.

FRÅGOR.

Vore tacksam om någon av Iduns läsarinna kunde giva anvisning på vackert beläget pensionat, herrgård e. d., där även trevligt umgänge med annan ungdom kan påräknas. Ego.

FRÅGOR OCH SVAR.

Fråga. Undertecknad har en mellanblå plyschhatt sedan föregående år. Den är alldeles utan klädsel och har fason som en herrhatt. Vad ska jag piffa upp den med. Enär jag absolut ej har råd att köpa en ny och önskar få den ändrad. Tacksam för snart svar är

Ung. prenum.

Svar. Gör en tre- eller fyrflata av 1 cm:s klädesremmar, t. ex. i cerice, creme och blått, eller enbart cerice, eller grönt, med ett ord av vad ni har tillgängligt i edra gömmor. Läggs sedan flatan kring kullen och knyt ett par öglor.

Fråga. Är mycket tacksam om någon läsare av Idun ville sända mig recept på "Dansk rödgröt".

Svar. Till den äkta danska "Rödegröden" användes vinbärs- körsbärs- eller hallonsaft eller också en blandning av dessa safter. — Till ½ lit. sockrad (eller osockrad, då socker tillsättes) saft tagas ½ lit. vatten. Blandningen sättes över elden och när den är ljum, ivispas 2 msk. potatismjöl, varefter krämen får under ständig vispning koka upp. Då avlyftes kastrullen, och 2 rågade msk. sagomjöl detta väl upplöst i 1 del. kall saft och vatten ivispas. Kastrullen sättes åter över elden, och krämen vispas till den åter kokar upp, då den genast upphälles i spilkum. Denna sättes på svalt ställe och "rödegröden" uppstjälpes strax innan den skall serveras. God gräddmjölk bjudes till när krämen ej garneras och serveras med vispad grädde.

Fråga. Anhåller härmed vördsamt om plats för nedanstående i eder frågoavdelning.

1) Vill någon "förståsigpåare" giva mig namn på några verkligt utsökta, goda parfymer, även pris. 2) Hur ärves greve- och friherretiteln? Äldsta barnet och dottern i en grevlig familj, tituleras hon grevinna? 3) Behöver man vid möte t. ex. på promenad med en person, taga av sig handske? (vid hälsandet). Svar till "Från Härjedalen".

Svar. Verkligt fina parfymer äro mycket dyrbara; en helt liten flaska kan t. o. m. kosta över 30 kr. men verkligt fina damer äro mycket försiktiga, när de använda dessa parfymer och taga ytterst litet, och sällan eller aldrig direkt på kläderna. Det finnes emellertid otaliga sorter, så ni få vara nöjd om ni blott får veta namnet på några. Först och främst märkes då *Viol*, som trots konkurrensen, alltid bibehåller sin rangplats att vara den finaste tillika med den som är mest diskreret. Jämbördig med denna är *White rose*, som är mild och ren. Något starkare är *Heliotrope*, *Jasmin*, *Syrén*, *Liljekonvalj* m. fl. parfymer ägande blommamn. Vidare finnas en mängd parfymer med fantasinamn, vilka — namnen — växla efter mod om än ej precis i doft. *Ideal*, *Cyclamen*, *Divinia*, *Mystica*, *Cour-d'Amour* äro några exempel bland minst ett hundratal. 2) Inom de flesta

OTTOMANER

Förmånliga betalningsvillkor

THORWALD OLSEN, Blecktornsgränd 6, Sthlm.

Allm. Tel. Söder 9851.

Den odrägliga huvudvärken

lindras välgörande av »4711». På panna och tinningar baddar man på med den härligt uppfriskande »4711». Dess verkan är en ren överraskning.

Den, som ofta lider av huvudvärk, måste städse föra en flaska »4711» med sig.

Firman grundad 1792.

Försäljes överallt.

»4711»
Eau de Cologne

Gör ett försök med »4711» Eau de Cologne-Tvål

Detta märke på varje förpackning — en borgen för bästa vara.

Begär Sallerins

så får Ni det bästa!

Växtmargarin:

"Extra Växt"

Gräddmargarin:

"Högsta Märket"

Oatine

Vill Ni skydda huden eller bevara den ungdomlig och smidig, så rengör huden med OATINE som är ett enastående medel. Tvål och vatten irriterar huden och gör den torr, den blir ofta grå, rynkig och grov, men OATINE icke blott helar och när huden utan bildar också ny frisk, sund hud, om ni använder denna crème var dag. Och genom åren bevarar ni ett ungdomligt och vackert utseende.

Begär endast OATINE "Vit crème, grönt lock" och tillbakavisa alla efterapningar. Fås i burk, eller tub kr. 3:—, och stor burk (tredubbel innehåll) kr. 6:—.

OATINE SNOW är fin, snövit och mycket dryg i bruket och är vällyktande och uppsuges ögonblickligen vid lätt ingnidning. Genom ständig användning bevaras huden smidig, klar, mjuk och vacker. Fås i burkar av samma storlek. Kr. 3:— och 6:—.

Fås överallt, eller skriv till

THE OATINE COMPANY's Generaldepôt, Kr. Bernikowsgränd 1, Köpenhamn. London & Paris.

OATINE En Gros: Madsen & Wivel, Köpenhamn.

Stölma-kameror & material äro bäst!
Erhålls hos våra återförsäljare eller direkt från Stöltens Fotohus, Malmö

Krantz

PERCY F. LUCK & Co.

Mellins Food

CAP
Praliner
ytterst delikat

M. ZADIG^s DEPILATORIA

Säljes öfverallt.

M. ZADIG - Malmö

H. M. Konungens Hovleverantör
N E D E R L A G
i Stockholm, Regeringsgatan 13,
i Göteborg, Kronhusgatan 22.

VITRUMS
FERROL

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS DROG-
HANDELS LABORATORIUM**
STOCKHOLM
Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.

Alla

Yvy-tvålen säljes i alla affärer
landet runt.

Österlin & Ulriksson,

MÖDRAR

Tänk på den ömtåliga barn huden
och använd endast
den rena hygieniska
och mest verkande
Syster Ellas Salva.

PRIS
KR. 2

Tillverkare
FABRIKS A. B. ELLAS
~ STOCKHOLM ~

Försäljes
öfverallt

frälseätter, introducerade på Svenska Riddarhuset, brukar samtliga söner komma till mogen ålder äga samma titel som fadern. Några undantag finnes, då endast äldste sonen ärver greve- eller friherretiteln medan de övriga endast äga rätt att använda resp. friherrlig- eller adlig krona. — I Sverige nämnes *aldrig* en ogift dam av friherrlig- eller grevlig börd med titel utan tituleras endast för fröken. 3) En dam tar aldrig av sig handsken när hon på gatan, i en butik eller på annat håll hälsar på vare sig en dam eller herre.

**IDUNS SKÖNHETS-
INSTITUT**

Det gäller att upparbeta benens muskler, och detta sker bäst genom gymnastik. *Utför dagligen* några gymnastiska rörelser och lägg i början särskilt an på benrörelser, såsom tåhävning och knäböjning m. fl. Promenera i friska luften, åk cykel och bada simbad samt sköt er för övrigt hvgjeniskt.

N:r 62. 1) Hur skall jag göra med min näsa, som är liten och bred, uppåtböjd och ganska ful? — 2) Även har jag fått en vårta på underläppen. Vore innerligt tacksam för ett gott råd mot dessa båda fulheter.

Medelålders fru.
1) Det är väl sent att ombilda
er näsa när ni hunnit medelåldern,
men det skadar ju icke att för-
söka med massage, vilken utföres
med tummen och pekfingeret från
näsroten mellan ögonbrynen ned
till spetsen. Man nyper rätt kraf-
tigt om näsan och stryker vibre-
rande nedåt upprepade gånger.
Massagen utföres kväll och mor-
gon. Ihärdighet kan verka under.
— 2) Om vårtan är hög och kött-
ig kan den borttagas med ett
hårt omknyta densamma med en
silkestråd. Näringen till vårtan
avstannar då och vårtan vissnar
bort. Är vårtan däremot av det
hårda slaget meddelas här en
vårtpomada: 25 gr. tvålpåster,
3 gr. pulvr. sävenbom, 3 gr. pulvr.
spansk gröna. Låt utföra recep-
tet å apoteket. Pomadan utbre-
des på en liten sämsksskinnslapp av
vårtans storlek och får sitta på
över natten. Behandlingen upp-
repas tills verkan är uppnådd.
N:r 63. Beder härmed Fru
Skönhetsdoktorn vara snäll och
saga hur jag skall få bort en
sorts små hängande ljusa vårtor
på halsen. Tacksam för svar är
30-åring.

Se sv. på föregående fråga 2).

BREVLĀDA
RED: S BREVLĀDA.

EXP: S BREVLADA.
Sign. "18 och 20 år". Eder annons kostar kr. 4,50 som torde insändas, varefter annonsen införes i först utkommande n:r.
Sign. "Familjemedlem 1922", kurup. Eder annons kostar kr. 5,00 och torde insändas omgående. Annonsen införd i detta nummer.

RADIUM EMANATION

Över 100,000 ex. ha på originalspråket sålts av Ernst Zahns nya roman "Hans andra liv". Den populäraste av Zahns böcker! Övers. fr. tyskan av Hugo Hultenberg. Häft. 4: 75, klotb. 6: 50, halvfr. b. 12 kr. Kataloger gratis. **Lindblads, Uppsala.**

KOCKUMS

Emaljerade Grytor
 starkast ^{äro} och vackrast.
 Förstärkings-
STOCKHOLM Drottningg. 57 KANTOR. GÖTEBORG MAGASINSG. 31.
KOCKUMS JERNVERK, KALLINGE

Titta noga på detta Troll

SOLO-KAFFE
F&S
AB. MALMÖ KAFFEKOMPANI
KA. DIT ØRSTA JAVAKAFFE

HJALMAR UDDENBERGS
ADVOKATBYRÅ

Hjalmar Uddenberg. Einar Axell.
Led. av Sveriges Advokatsamfund.
Vasagatan 42, STOCKHOLM.

DAMHATTAR STOMMAR

Nyheter! Låga priser!

Emelie Åquist & Co
Birger Jarlsgatan 6
Hornsgatan 29 D
S t o c k h o l m

Korpulens, Fetma

Oskadligt och effektivt medel utan iakttagande av diet. Inget Thyreoidin! Intet avföringsmedel. Kompl. kur kr. 23:— franco.Utförlig broschyr gratis.

Fås i alla apotek.
Depot Stockholm: Apoteket Stor-
ken, Storgat. 28.
Depot Malmö: Apoteket Lejonet.

För balkong och trädgård.

Goldwyn 60
TAND-CRÈME öre

extrafina kval. i stor och utsökt färgsortering. Herr-cheviot i verkligt högfin kval. och äkta färg, finrandig, kr. 17: — pr mtr.

Minutförsäljning. - Partipris.
NORRKÖPINGS STUVLAGER,
Barnhusgat. 4. Stockholm.

DAMFRISERING

Hilma Aströms Damfrisering, Nybrog.
54, Sthlm, rekommenderar sin öövertäffade vörd av håret, vilken hindrar
hårfall och mjällbildning samt i hög
grad befördrar hårväxten. Elegant fri-
sering och ondulering.

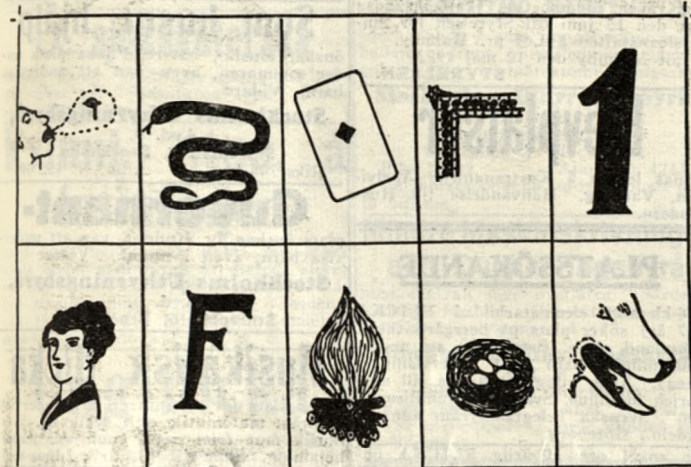
I. och E. Fahlstedts

Damfrisering. Spec. hårbehandling
Brahegatan 6 - Stockholm.
A. T. 235 17. Riks 770 34.
För ANSIKTE HÄNDER och LÄP-
PAR, för torr hårbotten, för herrar
efter rakning är Mandelcrem ett effek-
tivt medel. Ingeborg Fransen, Diplo-
merad från Academi Scientifique de
Beauté, Paris. Strandvägen 3, Sthlm.
Tel. Norr 214 93.

IDUNS PRISTÄVLING i N:o 21.

ORD OCH NAMN.

Sök ett ord som betecknar var-
je bild. Äro de rätta orden fun-
na bilda deras begynnelsebokstä-
ver, i den ordning orden stå,

namnet på en bekant svensk man.
Säg oss namnet! Lösning, märkt
Iduns pristävling i nr 21, Iduns
Redaktion, Sthlm, torde insändas
före 3 juni. De tre först anträf-
fade riktiga svaren belönas med
5 kr. vardera.

LÖSNING

AV PRISTÄVLAN I N:R 17.

De nio adelsätterna voro:

1. Palmstjerna.
2. Silfverstolpe.
3. Heidenstam.

4. Essen.
5. Natt och Dag.
6. Adelsvärd.
7. Svinhufvud.
8. Hamilton.
9. Ankarcrona.

De tre först anträffade riktiga
lösningarna hade insänts av
Torborg Nordgren, Ramlösa
Plantskola, Hälsingborg, Anna
Schmidt, Äryd, Merserum, S. Jo-
hanson, Kungsg. 8, Halmstad,
vilka alltså erhålla 5 kr. vardera.

CORONA Skrivmaskiner

för privatmannen, hemmet och
kontoret. Största skriv- och ge-
nomslagsförmåga; garanterat so-
lidaste konstruktion med moder-
naste anordningar. Över 400.000
i bruk. Pris m. elegant resetu
endast Kr. 300.—. Begär prospekt!

A.-B. MASKINAFFÄREN
ROYAL STANDARD.
Malmörsgatan 1 - Stockholm.

Crème Odalisk

Ger torr och ojämn hy ungdomlig charm.
Pris pr burk kr. 8.— och 5.—.

Nederlag:

PARFYM. JONNY JOHNSON, Hamng. 2, Sthlm
Till landsorten mot postförskott.

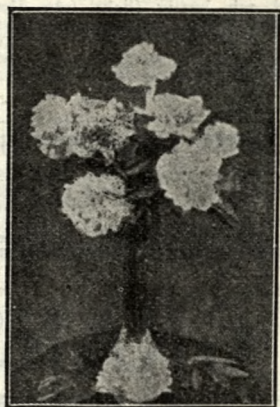
Filtar beställas eller köpas billigast fr.
oss. Begär vår illustr. prisur.
Arvika Spinneri o. Vävnadsaffär,
Oxtorgsgatan 9 A - Stockholm

OTTOMANER

PABAN, Stjärng. 5 (inv. Odenplan) Sthlm.

Goldwyn 60
TAND-CRÈME öre

Blomsterlökar, rosor m. m. för vårplantering:

Kinesiska Silkes-pioner.

Kinesiska Silkes-pioner. Dessa träd-
gårdens förnämsta prydnadsplanter äro
vinterhårdiga, ge härliga, stora silke-
aktiga blommor i sällsynta färger och
GARANTI: Varor ej till belåtenhet återtagas, ej grobara ersättas med
varje order.

DUBBEL-OTTOMANER
med gemensamma eller skilda bäddar,
Sängkläder, Täcken, Filtar.
Specialaffären för Bäddmöbler
Dalagatan 14. St.-t. Va 117 38
OLOF KNUTSSON.

Städat får man nu så lätt
på ett fint och trevligt sätt,
då man städse tillgång har
på så kallad »Solidar».
Men att kliva på paketen
eller bruka dem som säten
akta dig det blir ett ras
alltihopa går i kras.

Försäljningspriser å Solidar
Hel-paket å 52 öre
Halv-paket å 27 öre
Märk noga de låga priserna
och jämför kvaliteten.

Glöm ej
att skaffa Eder
Iduns Kokbok.
Ny utvidgad upplaga.

Ren och fläckfri
är den kärlek, som det unga biträdet,
där han ställt sig på »Solidarpaketerna», bjuder
sin käraste.
Öövertäffat står »Solidar» vid alla tillfällen, när det
Solidar Tvätt = Extrakt
gäller att självständigt tvätta den smutsigaste tvätt, så
att den blir bländande vit.
Den, som älskar renlighet, skänker
»Solidar» sin hyllning.
Ensamtillverkare: FERD. MÜLHENS. Fabriksfilial: Sundbyberg.

Kronmärket SKULTUNA BRUK
å
HUSHÅLLSKÄRL
garanterar förstklassig kvalitet
samt svensk tillverkning.
SKULTUNA BRUK
VÄSTERÅS
GRUNDLAGT 1607

Döva höra Den amerikanska elektriska **hörapparaten ACOUSTICON** som är världens förnämsta, kan nu regleras i 6 styrkegrader efter örats olika hörsselförmåga. Förordad av öronspecialister. Oumbärlig för lönhörda i kyrka och teater. För efterapningar varnas. Öronmassageapparaten **MASSACON** botar susning för öronen. ACOUSTICON är tillerkänd guldmedalj i St Louis och den Engelska kröningsmedaljen i guld. Användes av H. Maj:t Änkedrottningen av England och Prins Carl av Sverige. ACOUSTICON är patenterad över hela världen. Vi lämna fem (5) års garanti på alla Acusticon-apparater. Begär katalog och intyg. Ensamförsäljare för Sverige: **Malmö Bandage Etablissement, Per Veijersgatan 9, Malmö 1. — Telefon 4975**

och nyanser från snövit, gult, rosa, sil-
kesrosa till mörkrött.
Pris 1 st. 1:75, 5 st. 8 kr., 10 st.
15 kr., 25 st. 35 kr., 50 st. 60 kr.
Anemoner, härliga, storblommiga, i
vackra färgnyanser, blomma hela som-
maren och trivas överallt. 6 st. 85
öre, 12 st. 1:65, 24 st. 2:95, 50 st.
5:50, 100 st. 10 kr.
Ranunkler, präktiga dubbla blommor
i mycket vackra färger, utmärkt grupp-
blomma. 10 st. 75 öre, 15 st. 95 öre,
25 st. 1:95, 50 st. 3:75.
Enkel begonia, äkta jätteblommig,
i färger vit, rosa, gul, orange, schar-
lakan och svart. 1 st. 35 öre, 6 st.,
en av varje färg 1:95, 10 st., en färg,
3 kr.
Dubbel begonia, stora, dubbla blom-
mor i färger som enkel begonia. 1 st.
38 öre, 6 st. 2:25, 10 st., en färg, 3:25.
Gladiolus, ny prakt, vackraste nyhet
i färger, vit, laxrosa, orangeröd, ren-
gul, indigoblå, sammetsröd, mörkrosa,
karmirröd. 1 st. 33 öre, 8 st., en av
varje färg, 2:45, 10 st., en färg, 2:75.
Montbretia, mycket vackra grupp-
blomma, gula, orange och röda nyan-
ser i blandning. 10 st. 98 öre, 15 st.
1:45, 25 st. 1:95, 50 st. 3:75,
nya gratis. Order torde insändas snarast. Obs! Odlinganvisning medföljer

Alla ovannämnda blomsterlökar äro
avsedda för trädgården. För krukdodling
rekommenderas:
Prakt-kruk-liljor, jätteliljor med ena-
stående vackra blommor, förnämsta och
mest eleganta kruklblomma. Jättelökar.
Färg: vit, rosa, röd. 1 st. 1:75, 3
st., en av varje, 4:95.
Ny-Kruk-Calla är just inkommen i
nya, extra goda variationer, mycket
kraftiga lökar. Vackraste och mest om-
tyckta kruklblomma. Finnes i färger:
renvit, rengul, vit med brokiga blad, 1
st. 1:45, 3 st., en av varje, 4:25.
Gloxinia. Olika färger. Pr st. 60
öre, 5 st. 2:50. Utmärkt vacker kruk-
växt.
Fransad Kruk-Begonia, i färger som
enkel begonia, stor, praktfull. 1 st. 48
öre, 6 st. 2:75.
Köksväxt- o. Blomsterfröer i lager.
Prislista gratis. Återförsäljare och
agenter antagas.
Varorna sändas överallt, noggrant
packade och med garanti för varans
äktighet och grobarhet. Likvid uttages
genom postförskott eller efterkrav, or-
der underliggande 5-kr. torde åtföljas
av likvid, gärna i frimärken, jämte 80
öre till porto.

WIDNERTZ FRÖHANDEL, Hälsingborg 10.

Kameror, Förbrukningsartiklar, Tillbehör
FÖRNÄMSTA FABRIKAT. FREDSUTFÖRANDE
Aktiebolaget Arto. Malmö.

**I KÖKET
OCH
PÅ MATBORDET
ÄR**

Arboga

ALFA-KÖ

HUSMODRARNAS

OCH

SVENSKA MEDICINALVÄXTFÖRENINGENS
torkade blåbär, lingon, spenat, dill, sopprötter m. m.

Högsta kvalitet. Billiga, hållbara, lätta att förvara och enkla att anrätta. Bären ge utmärkta soppor. Lingonen ge dessutom en god sylt. Sopprötterna ge med obetydlig fettinnehåll en välsmakande buljong. Utförlig beskrivning medföljer varje kartong. Finnas i varje välsorterad specialaffär.

OBS! Förekomma i minut endast i våra kartonger.

Varje familjeförsörjare bör bereda sina efterlevande

Pension i

ALLMÄNNA ÄNKE- OCH PUPILLKASSAN

— Grundad 1784 —

Prospekt portofritt på begäran, varvid denna tidning bör återopas.

STORKYRKOBRINKEN 11 - STOCKHOLM

KORGMÖBLER

Billigast Lilla Vattug. 25 A. Sthlm. A. T. 182 41

Gurkmjolk,

akta, fås från E. Schillander, Eskilstuna. 3:50 fl. plus porto.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget

gottgör å

Depositions- & Kapitalräkning

Högsta gällande ränta

Utmärkta organ

för

annonsering i landsorten:

Arvika: Arvika Nyheter.

Avesta: Avesta-Posten.

Borlänge: Borlänge Tidning.

Borås: Borås Tidning.

Engelholm: Engelholms Tidning.

Eskilstuna: Eskilstuna-Kuriren.

Falun: Falu-Kuriren.

Geve: Geve-Posten.

Halmstad: Hallandsposten.

Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.

Hudiksvall: Hudiksvalls-Tidningen

Hälsingborg: Hälsingborgs Dagblad

Härnösand: Härnösands-Posten.

Höganäs: Höganäs Tidning.

Hörby: Hörby Dagblad.

Jönköping: Smålands Allehanda.

Kalmar: Barometern.

Karlskrona: Karlskrona-Tidningen.

Karlstad: Värmlands Läns Tidning.

Katrineholm: Katrineholms-Kuriren

Landskrona: Landskrona-Posten.

Linköping: Östgöten.

Ludvika: Ludvika Tidning.

Luleå: Norrbottens-Kuriren.

Lysekil: Lysekils-Posten.

Malmö: Skånska Aftonbladet.

Mariestad: Tidning för Skaraborgs län.

Mora: Mora Tidning.

Norrköping: Norrköpings Tidningar.

Nyköping: Södermanlands Nyheter.

Nässjö: Nässjö-Tidningen.

Skövde: Skaraborgs Läns Annonsblad.

Sollefteå: Sollefteå-Bladet.

Sundsvall: Sundsvalls-Posten.

Säter: Sätters Tidning.

Söderhamn: Söderhamns Tidning.

Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.

Uddevalla: Bohusläningen.

Umeå: Västerbottens-Kuriren.

Uppsala: Tidningen Uppsala.

Visby: Gotlänningen.

Västervik: Västerviks-Tidningen.

Växjö: Nya Växjöbladet.

Örebro: Örebro Dagblad.

Örnsköldsvik: Örnsköldsviks-Posten.

Östersund: Jämtlands-Posten.

Birgittas

Äkta Citron-Crème.

Ofelbart medel mot sträv och narig hy

Bästa ansiktsmassagecrème.

Utplånar rynkor o. ojämnheter i huden.

Tillverkas av saften av friska citroner.

Parfumeri S:ta Birgitta, Stockholm.

Pris kr. 3:—

Babyutstyrslar.

Bäst beprövade modeller, av fina tillbehör kr. 10:—, elegantare kr. 15:—, Fru Thams modell med engelsk blöja o. gördel samt bärmantel kr. 18:—, Dopkl. o. mössa kr. 15:—, Mönster medf., enbart mönster kr. 2:50. Förfrågningar och offert å större beställningar besvaras mot dubbelt porto.

DAGMAR JACOBSSONS LINNE-SÖMNADSAFFÄR.

Borås. Rt. 1406.

Konstmålning.

Vi undervisa pr korrespondens i följande ämnen: Frihandsteckning, landskapsteckning, oljemålning, landskapsfigur, och porträttmålning.

Kurspriser från 10 till 35 kr. Betalningsvillkor, 6 å 7 kr. månataligen. För att bli elev fördras inga förkunskaper. Prospekt gratis och franko.

STOCKHOLMS KONSTSKOLA,

Drottninggatan 91, Stockholm S. D.

Önskar Ni uppfriska

Edra kunskaper i engelska språket, önskar Ni uppehålla dem på ett angenämt och bekvämt sätt och vill Ni läsa engelsk litteratur på originalspråket utan att behöva slösa bort Er dyrbara tid med att leta i lexikon, då måste Ni skaffa Eder

The English-Swedish Magazine

(Engelsk-Svenska Tidskriften)

Detta magasin utgives på engelska med parallell svensk översättning under medverkan av framstående engelska och amerikanska författare jämte Ernst Lundquist som översättare.

Lösnummer å 1 kr. till salu överallt.

Pren.: Helår 10 kr., halvår 5:50, på posten, i bokhandel och portofritt från tidskriftens Red. och Exp. Västerlånggatan 65, Stockholm. At. 49 46. Provnnummer sändas portofritt på begäran.

DEN TID AV

PÅNYTTFÖDELSE

inför vilken vår världsdel nu står, måste i främsta rummet byggas på de solida egenskaper, som sedan hedenhörs bibehållit sig hos jordens arbetare, skrev nyligen en lärd och erfaren man. Är Ni intresserad av hithörande frågor, läs Ni Vårt Land och Folk, Bondeförbundets huvudstadstidning, som tillika är ett vaket nyhetsorgan. Prenumerera på närmaste postkontor eller köp lösnr å 10 öre hos Pressbyråns bud, kolportörer och tidningskontor.

DEN SOM SÖKER

förbindelse med lantbefolkningen vare sig det gäller att erhålla tjänare, köp eller försäljning etc. annonserar numera i Vårt Land och Folk, som samtidigt har stor spridning och billiga annonspriser. Adressera endast Vårt Land och Folk, Stockholm I. Stå gärna till tjänst med prisuppgift.

LEDIGA PLATSER

En ordentlig och pålitlig

flicka

i 25—30-årsåldern, försedd med goda rek., som är kunnig i enklare matlagning och bakning, van vid ordning och omtanke i ett hems göromål, erhåller god plats som ensamjungfru hos liten familj på landet. Sänd betyg och löneanspråk till fru Viva Johansson, Storegården, Fritsla.

Vid

Spädbarnshemmet,

Alingsås, emottages välrekommenderade flickor för utbildning i barnvård. Svar till Spädbarnshemmet, Alingsås.

Föreståndarinnebefattningen

vid Södermanlands läns Sinnesslöanstalt å Löt invid Strängnäs bliver ledig att tillträda den 1:sta nästkommande sept. Begynnelselön 1380:— kronor med fyra ålderstillägg å 120:— kronor, vart och ett efter tre års tjänstgöring. Därjämte erhålles ett särskilt årligt arvode vid Asylen å 400:— kronor. Å såväl lön som arvode utgår dyrtidstillägg enligt Landstingets beslut. För närvarande 30 procent. Fritt vidr.

Närmare underrättelser kunna erhållas hos nuvarande föreståndarinnan fröken Hedvig Borg, adress Löt pr Malmby.

Ansökningshandlingar åtföljda av betyg, även åldersbetyg, skall insändas före den 15 juni till Styrelsen för Sinnesslöanstalten å Löt pr. Malmby.

Löt Malmby den 12 maj 1922.

STYRELSEN.

Elevplatser

finnas lediga å Kustsanatoriet Äpelviken, Varberg. Hänvändelse till Husmodern.

PLATSSÖKANDE

6-klassigt elementarbildad FLICKA (17 år) söker plats på herrgård (helst Sörmland el. n. Östergöt.) att undervisa mindre barn (har undervisningsvana). Även villig att hjälpa till med varjeh. inomhus. Svar till "Familjemedlem", Svenska Telegrambyråns annonsavdeln., Göteborg.

En enkel och allvarlig FLICKA önskar medfölja ensam dam till landet ett par månader, och vill åtaga sig en jungfrus sysslor, är något kunnig i enklare matlagning och övriga lätta sysslor som förekomma i ett enkelt stilla hem, mot ingen eller liten lön. Svar till "Sol och luft", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Frisk och hurtig

18 års elementarbildad flicka önskar plats som hjälp och sällskap i god familj. Villig medfölja till badort eller utlandet. Har genomgått hushållsskola, är kunnig i husliga sysslor, handarbete, eventuellt skrivgöromål. Svar med löneförmaner till "Läkaredotter", Iduns exp., Stockholm.

Sommarplats

önskas av musikalärinna för att mot fritt vidr undervisa i pianospel. ett par timmar dagligen. Är även villig deltaga i husliga göromål. Svar till "Sommarkondition", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

En 23 års

glad och hurtig flicka från Uppsala önskar under sommarmånaderna komma i större hem på landet, för att deltaga i alla förekommande göromål. Är skicklig. Helst mot fritt vidr. Svar till "Trevlig sommar", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Resvan, språkkunnig dam

önskas som sällskap och hjälp mot fritt vidr och vill medfölja till England. Svar till "Juni 1922", Allm. Tidningskontoret, Gustav Adolfs torg, Sthlm.

Sjuksköterska,

van i sinnessvård, och utm. betyg från föregående pl. önskar anst., gärna i barnhem.

Stockholms Uthyrningsbyrå,

Avd. 9.

Stureplan 6, Stockholm.

Husföreståndarinna,

ung, musikalisk, språk., och van att på egen hand sköta ett hem, gärna där barn finnes (van vid kontorsarbete). Närmare

Stockholms Uthyrningsbyrå,

Avd. 9.

Stureplan 6, Stockholm.

Riks 744 93. Allm. N. 195 00.

Förlovad folkskollärarinna

önskar under sommarmånaderna omkr. 20 juni—20 aug. komma till präst- eller annan trevlig familj för att lärmatlagning. Tacksam för svar till "Västgötska", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Blivande skolkökslärarinna,

som genomgått husmoderskurs, önskar plats på herrgård eller i större prästgård på landet för att biträda vid matlagning samt andra husliga sysslor. Svar till "Familjemedlem 19 år", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

Som sällskap och hjälp

önskar 18-årig, frisk, hurtig, elementar. bildad läkaredotter plats i gott hem. Genomgått hushållsskola, kunnig i husliga sysslor, handarbete. Medföljer gärna till badort eller utlandet. Svar till "Elsa H.", Iduns exp., Stockholm.

Som husm. hjälp

önskar musik., bättre Flicka plats under sommaren, även van att undervisa barn. Vidare

Stockholms Uthyrningsbyrå,

Avd. 9.

Stureplan 6, Stockholm.

Riks 744 93. Allm. N. 195 00.

Guvernante-

plats önskas av Student, van att undervisa barn, även i musik. Vidare

Stockholms Uthyrningsbyrå,

Avd. 9.

Stureplan 6, Stockholm.

Musikalisk flicka

söker plats för sommaren att undervisa i språk, matematik och fysik ev. även musik mot fritt vidr och ev. någon betalning. Svar till "23 år", Iduns exp.

För praktiserande

av hushåll önskas att få komma till herrgård eller större hem på landet. Förestått hushåll i 15 år, sista platsen 12 år, kunnig i sömnad. Svar emotes tacksamt till Postfack 21, Iduns exp., Stockholm f. v. b.

En bildad flicka

(dövstum labiat) önskar plats i familj, helst på landet, att mot fritt vidr vara behjälplig i hushållet, kunnig i innesömnad och vävnad. Svar till Greta Afzelius, Hamngatan 11, Halmstad.

Plats på landet

önskar 40-årig gladlynt och sympatisk dam. Är skicklig i allt som förekommer i ett bättre hem. Ordentlig, pålitlig och arbetsam. Svar utbedes till "Telmi", inom 4 dag., Iduns exp.

En elementarbildad flicka

önskar plats som guvernante. Är även villig deltaga i hushållsgöromål. Svar till "Genast sommaren 1922", Linköping p. r.

Realskolebildad

19-årig flicka, frisk och villig, önskar plats i familj som husmoderns verkliga hjälp. Svar till "Arbetsvan E. S.", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

GRANSHOLMS

FINPAPPERSBRUK

ANLAGT 1803 - GEMLA - ANLAGT 1803

Specialbruk för finare papperssorter

LEVERANTÖR AV

IDUNS PAPPER

OMBUD OCH PARTINEDERLAG I STOCKHOLM:

R. W. STARE

R. T. 40 44 59 KUNGSGATAN 59 A. T. 192 30

PENSIONAT OCH BADORTER

Smögens Havsbad (Badrestaurangen)

rekommenderas.

Säsong 15 juni—1 september. God mat. Trevliga rum. Moderata priser. Härliga salta, varm- och kallbad. Tillfälle till fiske och segling. Tennisplan. Förfrågningar besvaras i Smögen av kamrerkontoret, telef. 43, i Stockholm av Massör G. Svensson, St.-telef. V:a 10832, säkrast 1—2 e. m.

Fiskebäckskil

Restaurant Utsikten

rekommenderas!

Pris 5 Kr. per dag.

Uddebergs vilohem,

beläget på småländska höglandet (345 m. ö. h.) cirka 3 km. från Bodafor station (f. d. Sandsjö st.) härlig skogs- och sjöluft, storartad utsikt, härliga promenader, gott bord, bibliotek, moderata priser. Bästa rekreationssort för dem, som önska vila och lugn. Helst troende personer mottagas. Upplysningar lämnas beredvilligt av föreståndarinnan Fröken Hilda Dufva, Uddeberg, Bodafor.

Bättre lantbrukaredotter

kunnig i alla husliga göromål, önskar plats i gott hem, där jungfru finnes, som hjälp och sällskap. Svar till "Familiemedlem 1922", Skurup.

Förlovad flicka

önskar under juli månad komma till gott hem, för att under husmoders ledning lära hushåll. Svar märkt "S. P.", Kumla.

Ex. sjuksköterska

önskar plats. Medföljer gärna till badort. Svar till "Sommaren 1922", Iduns exp., Stockholm.

Kvinnl. stud. å latinlinjen

med goda betyg och bästa ref. söker plats under sommaren att bereda elever till inträde el. uppflytt. i läroverk. Något musikkunnig. Svar till "Student-ska 1922", under adress S. Gumelius Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Ung flicka

(av tjän.fam.) som genomgått 8 kl. läroverk och därefter erhållit vidare teoretisk och praktisk utbildning, söker plats i god familj att läsa med barn och ev. biträda i hemmet. Goda betyg o. bästa ref. Något musikkunnig. Svar till "Barnkr. F. A.", under adr. S. Gumelius Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

Skolhushåll,

att sköta sådant önskar därtill kompetent, språkkunnig, medelålders lärarinna. Kan bidra med en del möbler, linne, silver m. m. Bästa referenser. Svar till "Ordning och erfarenhet", A.-B. S. Gumelius Annonsbyrå, Göteborg f. v. b.

Bättre flicka

i 30-årsåldern, huslig, något sykkunnig och van vid barn, söker plats i god familj, där jungfru finnes. Familiemedlem. Tacksam för svar till "Juni", Iduns exp., Stockholm f. v. b.

INACKORDERINGAR

Doktorinnan Vilma Erikssons Vilohem

beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Adr. Högåsen, Arvika. Bröstklena mottagas ej.

För 13-årig dotter

önskas god inackordering vid västkusten under c:a 6 veckor. Jämnårig flicka önskvärd. Referenser givas och utbedjas. Svar till "Dalafamilj" Iduns exp. f. v. b.

I Varberg

mottagas under badsäsongen, eller nu genast, betalande gäster i villa med stor veranda och trädgård. Tillfälle till fransk konversation och lektioner för infödd skicklig lärarinna. Svar till "Hemtrevnad", Varberg p. r.

God fransk familj

kan mottaga några pensionärer från bildat hem i komfortabel villa i närheten av Paris. Närmare upplysningar Cachard, 45 Avenue Marice Bertheaux. Le Vesinet. Seine et Oise.

Pojkar,

11—14 år, erhåller god ferieinackordering å egendom vid havet. Svar till fru Adlercreutz, Kåremo.

Doktor J. Arvedsons kurs i Sjukgymnastik, Massage Pedagogisk Gymnastik

medför enligt kungl. maj:ts medgivande samma komp. och rättigheter som en kurs vid Gymn. Central-Institutet.

Kursen, 2-årig, börjar den 15 sept. Prospekt på begäran gen. Dr J. Arvedson, adr. Odengat. 1, Stockholm.

D:r A. KARSTEN

Medicinskt Elektricitets-, Ljus- och Röntgeninstitut Kungsg. 60, STOCKHOLM Behandling av reumatiska åkommor.

GÖTEBORGS GYMNASIUMS INSTITUT Östra Hamngatan N:o 45 Förmåligaste specialkurs i MASSAGE o. SJUKGYMNASTIK Nästa kurs börjar den 15 september. I kursen ingår kostnadsfritt undervisning i moderna fysikaliska behandlingsmetoder såsom Diatermi, Kvarst- och Spektroskopi, strålning, Värmebehandling, Zander-gymnastik, Ortopedisk behandling m. m. Begär illustrerat prospekt.

Gymnastikdirektörsexamen

avlagdes efter 2-årig kurs av kvinnliga elever vid Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 15 sept. Prospekt Major J. G. Thulin, LUND.

Fräckencreme

Borttager fräknar, finnar, fnassel m. m. Pris kr. 6:50 + porto. Försändes diskret. Franska Parfymmagasinet, Hovleverantör, Drottninggatan 21, Sthlm.

Sjuka.

Besök eller skriv till Homöopatiska Institutet Auxilium, Salmåtegratan 5 (hörn av Tegnérgatan). Rt. 825 11. Mottagn. 10—12; 2—4 eller enl. överenskommelse. Specialitet: Magsjuka, blodbrist, reumatism, fallandesjuka, influensa, njur- och gallsten samt sockersjuka.

Hultkrantz,

Homöopat. Läkare. STOCKHOLM.

Crème o. puder

att användas vid skötsel av späda barn. Baddunderlag, Dinappar, flaskor m. m. Babybyxor, impregn. I parti och minut billigast från

Carl Stangenberg, 10 Hötorget, Stockholm. A. T. 28690. R. T. 7762.

Mottager i mitt hem

två unga damer av god familj i åldern 16—20 år som önska lära sig hushåll i Tyskland. Fru Direktör Dr Höländ. Köpen. (Kreis Weissenfeld) Deutschland.

Flickpension å Villa Vettra

Husmodersskola.

Naturskönt belägen vid Vätterns norra skärgård. Stor frukt- och blomsterträdgård. Ny kurs 1 juni—1 sept. Fackutbildade lärarinnor. Härlig sommarvistelse. Bad. God omvårdnad. Reducerade priser. Elektriskt ljus. Begär prospekt. Riks. Sundbo Hammar 10.

Några bildade damer

kunna i Båstad, Villa Fridhem fr. o. m. 15 maj erhålla att hyra ljusa, trevliga, välbelagda rum — enskilda eller delade — försedda med garderob och balkong. Vidare medelst brev eller tel. n:r 75.

Mattis Kosacks Skola

BRAHEG. 7 B, STOCKHOLM Rt. 70156.

Lämnar undervisning i all sorts praktisk klädsömnad samt målning.

Sommarkurser

i engelska och tyska, eventuellt i franska, latin och matematik anordnas den 26 juni—5 aug. i Karlskoga. Om före 1 juni tillräckligt antal anmält sig, kommer infödd engelsk och infödd tysk lärare att anställas vid kurserna. Närmare meddelar folkskolinsp. J. S. Grålen, Karlskoga.

STILLE-WERNERS CENTRAL

R. T. 16672 REGERINGSGATAN 19 R. T. 16672

Görklar av alla slag (nya modeller). Gummistrumpor och bandager. Måtttagning och provning även i hemmen.

HÅLFOTSLÄGG

D:r Henning Waldenströms modell. Lätta och hållbara, tillverkade av rostfritt stål utföras de efter foten för varje särskilt fall och hårdas därefter — bibehålla sedan sin form. Vid beställning per post (till avd. B) torde bifogas avtryck av båda fötterna; tagas på följande sätt: Fotsulan bestyckes med en lös- varefter patienten ställer sig på ett ark papper och man har så avtrycket. Beteckna med X eventuellt ömmande punkter. Bäst att behandla en fot åt gången. Ju finare avtrycket är, desto bättre passande bliva hälfootsläggen. Pat. anm.

Stilfulla Kappor och Klänningar

Aftontoaletter, sys väl och billigt i Fru Louise Lundgrens Damskrädderi- ateljé, Västerlånggatan 68, 4 tr. R. T. 224 61. Mångårig praktik.

För pojkar:

Friskt lantliv. God tillsyn. Omsorgsfull individuell underv. till Ring II. Musiklektioner. Rektor Laurells Skolhem, Jönsholms herrg., adr. Värmlands Björneborg. Obs! Skolans 14:e läsår.

För kindergarten

utbildas lärarinnor i Etisk-pedagogiska institutet i Uppsala (som trätt i stället för Uppsala Enskilda Läroverks seminarieklass). Utom vanliga kindergartensämnen även psykologi och etik, samhällslära, matlagning. Kursens gång ger företräde vid ansökan till lärarinnekurs i huslig ekonomi vid Fackskolan i Uppsala. Prospekt på begäran.

CAROLA ENEROTH, Föreståndarinna.

Etisk-pedagogiska institutet i Uppsala.

Prakt.-teor. överbyggnad till flickskolor, dels för utbildning av sakkunniga biträden i olika organisationer för samhällets barn- och ungdomsvård, dels för vidare utbildning överhuvud i ämnen inom husmodersintresser: kvinnan och familjen, hälso- och sjukvård, psykologi, etik och uppfostringslära, samhällslära, språk, litteratur och konst, hemmet som ett helt; spädbarnsvård, kindergarten, teckning, slöjd, modellering, vävning, matlagning. Genomgång av institutet ger företräde vid ansökan till lärarinnekurs i huslig ekonomi vid Fackskolan i Uppsala. A särskild linje inom institutet utbildas kindergartenslärarinnor. Tryckt program med närmare upplysningar på begäran.

Carola Eneroth. J. A. Lundell. Ida Norrby.

Vid Aringsbergs Hjälpension för flickor

börjar höstterminen den 1 sept. Undervisning meddelas i alla skolämnen och i musik. Infödda språklärarinnor. Endast friska, välartade och normalt begåvade barn mottagas. Prospekt på begäran.

ELSA KJELLANDER.

Adr.: Aringsberg, Alvesta. Rikstelefon: Alvesta 104.

Bergsbrunna-skolans sommarkurs

börjar den 15 juni. Grundlig undervisning i matlagning, konservering, vävning, kläd- och linnesömnad, trädgårdsskötsel m. m. Valfrihet i undervisningen! Friskt, centralt och vackert läge. Trevligt hemliv! Prosp. på begäran. Postadress: Bergsbrunna. Riks nr. 10.

Fröbel-Institutet i Norrköping.

Ansökningar till institutets kurser, som omfatta utbildning för barnträdgårdar, barnkrubbor och barnavård i hemmet böra insändas helst före den 1 juni. Prospekt sändes mot porto.

ELLEN MOBERG. MARIA MOBERG.

Herrsätra Skola, hjälpension,

8 kl. flickskola, hjälpension, förlagd till Carlberga villaegendom, Södertälje. Anna Sundin. Riks Södertälje 532.

Skolan står under K. Skolöverstyrelsens inspektion.

Strengnäs Husmodersskola

En sex veckors sommarkurs börjar 15 juli med undervisning i matlagning, bakning och konservering. Hösttermin 31 aug.—15 december. Grundlig och praktisk undervisning. Prospekt mot porto genom Fru M. Braune, Strängnäs. Tel. 898.

Vid Skogsbo Hushållsskola, Leksand,

börjar 20 sept. 1922 en ny kurs för 8 unga flickor, som slutat skolan. Kursen omfattar: finare och enklare matlagning även vegetarisk, klädsömnad, vävning, födoämneslära, bokföring samt främmande språk. Närmare upplysningar och referenser lämnas av

GERTRUD WALIN. L e k s a n d. SIGNE PHILIP.

Örebro Fröbel-Seminarium.

Utbildning för Barnträdgårdar, hem, barnhem, barnkrubbor o. d. anstalter för barn. Platser förmedlas genom seminariet. Prospekt och upplysningar genom föreståndarinnan Maria Kjellmark. Riks 1920.

Statens Skolköksseminarium.

Ansökningar om inträde sändas till Riddaregatan 10. Lärarinnekursen före den 20 maj. Kursen för ekonomiföreståndarinnor före den 15 juni. Husmoderskursen före den 30 augusti. Prospekt och närmare upplysningar genom Förest. Fröken I. Schager. R. T. 750 68. A. T. Norr 107 55.

Lekande lätt
har hon klarat sin tvätt

Bästa hjälpen hon vet
är ett Triton-paket

Cacao- frukten

COLUMBUS UPPTÄCKTE AMERIKA;
cacaon fanns och användes där dessförinnan.
Den gurkliknande frukten hade väckt urinvå-
narnas intresse och de funno att cacaobönorna, som
radvis ligga inneslutna i det blekröda fruktköttet, gå-
vo en härlig dryck. Det blev den nya världens bäs-
ta present hem till den gamla, och sedan 50 år fort-
sätter nu CLOETTA att förse i första hand Sve-
rige med varan.

Cloetta

Nordens äldsta men modernaste
tillverkning. Finnes överallt.

sten

AMOR TILL PSYCHE.

Den hemlighet, o Psyche, du ej anar
som vägen till olympisk skönhet banar
Som dagg på rosens blad
så blir ditt morgonbad
med **FLORODOL.**
En mild balsamisk tvål.

Gyllenhammars

HAFRE MUST

äter
jag

